REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc în Administraţiune Braşov şi la următoarele
BIROURI de ANUNŢURI:
în Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-korut).
Preţul inserţiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Dumineca 4.)

GAZETA apare în fiecare zi

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Dumineca 4 cor. pe an.

Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Braşov:
Administraţiunea, Piaţa mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe şase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 20.—Anul LXXI. Braşov, Vineri 25 Ianuarie (7 Februarie) 1908.

Să-şi pună pofta 'n cuiu!

Cetitorii noştri sunt informaţi despre broşura politică ce a apărut sub titlul „greşelile şi păcatele politicei noastre de naţionalitate", scrisă de Argus (un pseudonim).

Ziarele ungureşti din Budapesta vorbind despre aceasta broşură au aprobat toate tendinţa şi scopul autorului ei de-a dovedi, că s'au făcut greşeli şi s'au păcătuit din partea guvernelor maghiare, în ce priveşte politica lor faţă cu naţionalităţile. Şi că acum ar fi timpul să se gândească a le îndrepta primind mâna de împăcare, pe care după asigurarea lui Argus, aceste naţionalităţi ar fi gata a o întinde Maghiarilor.

De ce acum deodată află timpul aşa bine venit Argus, să se facă împăciuirea cu naţionalităţile? tocmai acum când coarda e mai întinsă ca ori şi când, coarda inimiciţiei şi a urei în contra desvoltărei naţionale a popoareior nemaghiare? De ce tocmai în clipitele acestea să se poată spera în delăturarea unor rele ce de veacuri bântue în raporturile dintre aceste popoare şi cârmuitori? Despre toate acestea nu-şi poate da samă nici Argus, care vine să propovăduiască pacea în toiul luptei pentru limbă şi naţionalitate, pentru libertate şi drepturi egale.

E ceva cu totul particulară dorinţa aceasta oarbă de împăciuire, când se face tot ce e posibil şi imposibil chiar pentru a pune piedeci şi a zădărnici ori ce împăciuire. Este un proces sufletesc, ce se desfăşură în pieptul celor ce au cârma şi puterea în mână în Ungaria, un proces, ce li-l face reaua conştiinţă că greşesc şi păcătuesc prea peste măsură înpotriva Românilor şi a celorlalte popoare nemaghiare şi convingerea, ori, dacă nu tocmai convingerea, un simţ ascuns şi mut, că nu e bine ce fac şi că poate s'o paţă rău, să aducă mari pericole pe capul patriei şi al naţiunei lor.

Văd ce ar fi mai bine, dar n'au puterea să şi urmeze ce văd. Ar vrea să se ameţească şi să se îmbete cu credinţa, ce o are bigotul care crede, că rugându-se şi făcând cruci şi mătănii înaintea icoanelor sfinte, poate să-şi ispăşească păcatele cele mai vechi, ca să continue mai departe cu cele nouă.

Argus, care a scris broşura amintită, s'a făcut tălmaciul acestei conştiinţe, şi acestui simţ ascuns al celor încărcaţi de păcate. El vine şi le spune să se lase de obiceiul de-a le vedea toate negre, de-a privi în conlocuitorii de altă limbă, numai duşmani neîmpăcaţi. Şi atunci vor dobândi ca mulţi, foarte mulţi, ba cei mai mulţi dintre bărbaţii fruntaşi ai naţionalităţilor să se apropie de ei, şi să le le întindă mâna de împăcare. Cam după cunoscutul vers: „Eu ţ'is frate, tu-mi eşti frate, în noi doi un suflet bate". — Toate să fie atunci uitate, dujmănia să piară şi în locul ei să se îmbrăţişeze maghiar şi nemaghiar pentru preamărirea statului unitar naţional — care pe toţi vrea să-i îmbrăţişeze cu aceeaşi căldură. Toţi să fie una, toţi să trăiască împreună în pace şi bună înţelegere, având peste toate celelalte ale lor un singur ideal mare: de-a face să se înalţe şi să înflorească limba şi cultura maghiară menită a fi temelia fericirei statului naţional. Nu e aceasta o icoană a viitorului foarte seducătoare pentru cei dela cârmă? N'ar avea decât să urmă prietineşte şi să întindă mâna. Şi — una, două, trei — împăciuirea ar fi gata. Astfel de visuri şi dorinţe a deşteptat Argus în pieptul puternicilor zilei din Ungaria. Rămâne numai ca mulţimea, massele maghiare atât de rău informate despre naţionalităţi să se poată hotărî a nu mai privi în ele nişte duşmani ai ţărei şi a naţiunei lor. Insaşi foaia ministrului de interne Andrassy, „Magyar Hirlap", face o încercare de mulcomire în direcţia aceasta spunând cetitorilori săi, într'un articol apărut în numărul dela 31 Ianuarie a. c. că alta-'s Croaţii şi alta-'s Românii din Ungaria. Croaţii visează de regatul lui Zvonimir, de reînfiinţarea imperiului mare illiric. Românii şi celelalte naţionalităţi din Ungaria însă n'au astfel de aspiraţiuni. Aici totdeauna a esistat stăpânire maghiară. De o mie de ani nu s'a pomenit ca vre-una din naţionalităţi să fi făcut vre-o încercare de a se rupe de Ungaria. Când Mihai-Viteazul a năvălit în Ardeal, la avizul împăratului austriac: nu Românii, ci Săcuii şi Saşii au fost aceia cari au sprijinit întreprinderea lui... Răscoala lui Horia a avut caracter agrar, ca aceea a lui Dozsa şi ca răscoala ţăranilor din România. Iar la 1848 numai partea cea mai mică a naţionalităţilor au ascultat de poruncile lui Iellacici, Iancu, Axente şi Hurban. Iar evanghelia politică a bărbaţilor de stat ai României îndrumă pe Românii la amiciţie cu Maghiarii.

Multe ar fi de zis despre aceste. Ajunge însă deocamdată că foaia maghiară amintită îmbărbătează pe ai săi, să nu ia de bani buni toate câte se vorbesc şi se scriu despre gravitatea în afară a naţionalităţilor din Ungaria. Ar fi bine deci ca massele maghiare stăpânite de şovinişti să se mai liniştească şi să se liniştească şi conştiinţa conducătorilor lor; să chibzuiască toţi dacă n'ar fi cuminte să primească mâna, ce sunt gata a le-o întinde cei cu acţiunea de împăciuire din sânul naţionalităţilor, când aceasta împăciuire se poate dobândi aşa de eftin?

Să-şi pună însă pofta 'n cuiu!

Catastrofa dela Lisabona.

O nouă veste de spaimă a cuprins întreaga lume. Regele Portugaliei *Don Carlos I* şi fiul său moştenitorul tronului *Ludovic Filip* au fost împuşcaţi ziua'n amiaza mare, pe una din străzile oraşului de reşedinţă Lisabona. Iată cauzele acestui omor.

Dom Carlos s'a născut în 28 Septemvrie 1863 la 22 mai 1886, să însură cu frumoasa princesă Amalia fica contelui de Paris, iar la 19 Octomvrie 1889 să urcă pe tron; după moartea tatălui său Ludovic I. Domnia sa n'a fost prea norocoasă; coloniile Portugeze începură să se răscoale, conflicte diplomatice îl siliră să îngenunchieze prea de multe ori steagul Portugez în faţa marilor puteri, cu deosebire în faţa Angliei. Astfel începu să peardă dragostea poporului său. Pe lângă acestea să întâmplă că mama sa, regina văduvă în urma unor întreprinderi comerciale nenorocoase, ajunge în greutăţi băneşti. Regele acopere datoriile reginei văduve din lista civilă şi astfel ajunge şi el în încurcătură. Printr'un proiect de lege înaintat cortesului (camerei) portugeze, regele cere ca reprezentanţa ţărei să-i acopere datoriile. Cazul acesta a produs mult sânge rău în toate păturile poporului. Ministrul, n'a fost în stare să facă să treacă proectul prin cameră şi e silit să-şi dea dimisia.

Regele încredinţează cu conducerea ţărei pe un om hotărât la toate, pe *Ioas Franco*, dându-i deplină putere ca după propria sa chibzuinţă să-i aducă în rânduială şi încurcăturile materiale. Prin parlament nu isbuteşte nici Franco să treacă cu proiectul de lege; văzând aceasta, scurt disolvă parlamentul şi începe să domnească prin ordinaţiuni, adecă prin hotărâri volnice şi cu prima ordinaţiune preia în numele statului datoriile casei domnitoare. Ţara începe să se tulbure. Partidul republican, câştigă prin faptele nesocotite ale guvernului autocrat, târâm tot mai mult. Franco opreşte apariţia jurnalelor lui nepretinoase, opreşte ţinerea de consfătuiri şi adunări de ale partidelor opuse — aruncă în temniţe pe toţi aceia, cari îi încurcau în planurile sale. Nemulţumirea şi revolta creştea din ce în ce şi toată ura se vărsa înpotriva regelui, care-i dăduse lui Franco atâta putere. Aicea trebuesc căutate causele atentatului din 3 Februarie, a cărui scurtă povestire e următoarea:

Regele să întorcea dintr'un oraşel Villa Viciosa unde stătuse câte-va luni, să-şi reocupe reşedinţa din Lisabona. La gară să urcă într'o trăsură mare deschisă dimpreună cu soţia sa regina Amalia şi cei doi fii ai săi, principele moştenitor Ludovic Filip şi ducele de Beja, Emanuel.

Pe când trăsura înainta încet, un individ apăru îndărătul trăsurei şi descărcă două focuri asupra regelui. Primul foc îl nimeri în gât, al doilea în spate. Regele îşi duse amândouă mânile la cap şi căzu în direcţiunea reginei. In acelaş minut eşi un al doilea individ din mulţime şi trase asupra moştenitorului. Regina scoase un ţipet îngrozitor şi încercă să gonească in-

---

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Din putere proprie.

Heinrich Schliemann, marele archeolog.

(1822—1890).

— Fine. —

In Aprilie 1868 întreprinse o călătorie în Grecia şi cercetă mai întâiu inzula Itaka, patria lui Ulisse. Pe muntele Aëtos, de aici, pe care se zicea, c'ar fi stat odinioară cetatea lui Ulisse, făcu cu patru lucrători cea dintâi săpătură, dar fără mare isbândă, deşi s'au descoperit mai multe vase şi vaze precum şi statua unei zeităţi străine, desigur toate foarte vechi. A săpat chiar şi Schliemann şi fiind căldura foarte mare (52 grade în soare), adesea era scăldat în sudori. De aici s'a dus la oraşul Mykena, care era aşezat în colţul cel mai dinspre miazănoapte al şesului din Argos, odinioară rezidenţa Agamemnilor. De aici neobositul alergă la Troja, cea mai însemnată dintre cetăţile homeriane ale »Iliadei« şi »Odyseteei«. Oprirle acestea poetice, cari aveau să-i servească de călăuza de frunte la săpăturile proiectate, le purta totdeauna în buzunar şi, în ori-ce clipă liberă, le lua în mână.

Din Troja veche, fireşte, nu mai exista nici o urmă, chiar nici locul, unde ar fi stat oare când, nu se ştia cu siguranţă. Invăţaţii credeau greşit, că cetatea a stat pe locul, unde astăzi este satul Burnabaşi. Părerea asta Schliemann n'o găsi în congăsuire cu cele spuse de Homer, ale cărui expuneri, după cum zicea el singur, erau »evanghelie« pentru el. Astfel n'a avut odihnă de loc, până când, spre surprinderea lumei întregi, n'a descoperit, că Troja cea veche a stat cu mult mai departe spre mare, acolo unde se ridica colina *Hissarlik* de pe care avea-i o vedere admirabilă împrejur. Aicea, zicea el, a putut, trebue chiar, sa fie locul, de unde Priamos şi Helena vedeau cetele poporului lor svârcolindu-se în luptă nudătoare.

Cum-că cetatea lui Priamos poate fi îngropată înlăuntrul colinei, ce este drept, a presupus un învăţat şi mai nainte, dar nu s'au încercat nimic, ca să se convingă, cine-va, de starea lucrului. Schlieman însă, bazându-se tare pe Homer, numai de cât a luat hotărâre, să lucre cu totdinadinsul cu sapa şi hârleţul, ca se poată ajunge la un rezultat hotărât. El spera, că va putea produce dovezi sigure, că tradiţia grecească despre războiul de zece ani din jurul Trojei se întemeiază pe adevăr şi că Homer scrie despre lucrul acesta sincer şi în mod vrednic de credinţă.

Pe temeiul unei scrieri erudite, ce o trimisese Schliemann în timpul acesta universităţii din Rostock, a primit diploma de doctor în filozofie.

La 11 Octomvrie 1871, cu zelul propriu în toate întreprinderile sale, începu la prima din cele patru săpături mari ale sale şi o continuă cu 100—150 lucrători, cu întreruperi scurte, unsprăzece luni întregi împărţite pe anii 1871—9. In lucrare era sprijinit de soţia sa Sofia, greacă născută în Atena, pe care şi-o alese de tovarăşă pentru viaţă şi care pentru ideia lui era tot aşa de însufleţită, ca şi el. Ce greutăţi şi osteneli a trebuit să întimpine în lucrarea sa! Vara îl împiedeca căldura cea de nesuferit, iarna gerul, în toată vremea vifore şi ploi dese. Dar entuziasmul lui Schliemann şi al credincioasei sale soţii n'a scăzut nici în urma vremii neprincioase de peste an, nici în urma succesului puţin dela început.

La o afunzime de doi metri cercetătorul dete de nişte ziduri de temeiii, din pietri mari pătrate, construite de greci mai târziu. Aparţineau la o clădire lungă, cam de 20 metri şi lată de 14 metri, probabil o casă pentru sfatul orăşenesc. Pentru că Troja, pe care o căuta Schliemann trebuia să zacă mai afund. O fântână astupată, pe care o curăţise conducea în afunzime de 17 metri şi încă numai aici începea suprafaţa originară de pământ. Un canal, săpat din baza fântânii, răspundea la nişte ziduri de casă. Câte generaţii vor fi locuit pe colina aceasta, şi ce istorie poate să aibă el îngropată în sânul său! Schliemann era hotărât, să descopere taina, ori cât de mare jertfă ar costa de timp, de muncă şi de bani.

»Greutăţile«, scria el«, numai îmi măresc pofta d'a ajunge în sfârşit marea ţântă, care 'mi stă înainte, şi să dovedesc, că »Iliada« se întemeiază pe adevăr. Nici o osteneală nu voiu cruţa, de nici o cheltuială nu mă voiu spăria, ca să pot ajunge la rezultat«.

Săpăturile cu sapa şi hârleţul pătrundeau tot mai afund şi mai afund în munte! Dar numai după ce gropile au ajuns afunzimea de 5 metri, au dat de lucruri însemnate. Peste tot au găsit vase de lut cu picturi, cane şi pahare de nişte forme de tot minunate, bazene de câte 2 metri în diametru şi unele mici lucrate foarte delicat. Cu cât intrau cu săpăturile mai afund, cu atât erau obiectele găsite mai lucrate crude, negre. Cu toate acestea erau dovadă elocuentă, că le a confecţionat, un popor cu cultură înaltă. Tot aceasta se cunoştea de pe numeroasele ciocane, săcuri şi cuţite, ce s'au găsit acolo.

Cât de grea şi periculoasă era lu-

dividul de lângă trăsură, lovindu-l din toată puterea cu un buchet, ce-l avea în mână şi-l primise la sosire. Moştenitorul căzu în braţele fratelui său. Numai presenţei de spirit a lui Figuera Freira şi a unui soldat se poate mulţumi salvarea reginei; unul din atentatori îşi îndreptase deja arma asupra reginei, dar fu omorât înainte de a o descărca. Să povesteşte despre eroismul acestei nefericite regine, care văzându-şi bărbatul murind, acoperi cu însuşi trupul ei pe moştenitorul. Dar totul era prea târziu.

Regele muri pe loc, iar principele moştenitor în drum spre arsenal, unde porniră în grabă în fuga cailor. Inmormântarea va avea loc Sâmbătă. Se povesteşte, că în casa mortuară în care regele şi principele moştenitor fură aşezaţi pe catafalc, întră deodată Franco; regina şedea lângă sicriu. Regina se ridică la întrarea lui şi privindu-l cu dispreţ zise: »Iată-i! asta-i opera d-tale«! Franco palid, îngână câte-va cuvinte şi părăsi sala, iar regina isbucni în lacrimi.

La început se credea că atentatul a fost făptuit de niste anarhişti, s'a dovedit însă că în el sunt amestecate multe persoane politice şi pare că în adevăr nu anarhiştii, ci un complot, o conjuraţie republicană a săvârşit atentatul. Capul lor este un învăţător din Lissabona, numit Baica, fost sub-oficer la marină, tată la doi copii. Trei dintre conjuraţi au fost omorâţi pe loc de poliţişti, mai mulţi prinşi şi închişi, dintre cari unul s'a omorât în temniţă luând venin. Se zice că vor fi judecaţi de conziliul de războiu şi vor fi împuşcaţi.

Urmaşul regelui Don Carlos I. e fiul său al doilea, care a şi fost, încă în aceiaşi zi ridicat pe scaunul regal. Şi-a luat numele de Manuel II, şi iată proclamaţia pe care a dat'o îndată după urcarea sa pe tron:

»Portughezi! Un atentat scârbos apasă inima mea de fiu şi frate cu cea mai mare amărăciune. Ştiu că naţiunea întreagă împărtăşeşte durerea mea şi urăşte crima nedemnă şi oribilă săvârşită, care nu găseşte pildă în istorie.

Sunt chemat de constituţie să conduc destinele regatului; cu acest prilej voiu face toate sforţările posibile pentru binele patriei spre a câştiga iubirea poporului portughez.

Jur acum că voiu ţine religia catolică şi integritatea regatului, că voiu observa şi face să se observe constituţia naţiunei. Declar de asemenea că miniştri actuali rămân şi mai departe«.

Semnat: Don Manuel; contrasemnat de toţi miniştrii.

Astfel s'a încheiat povestea unui rege, şi astfel s'a început povestea unui nou rege. Numai omul e învăţat să pue pe alţi oameni deasupra sa, să şi-i închipuiască mai buni, mai aleşi, mai vrednici. In faţa sorţii nu este deosebire între coroana regală, între averile cele mari ale millonarilor, între straiul de domn sau cojocul şi căciula ţărănească — în faţa sorţei cu toţii suntem oameni, nimic mai mult decât oameni şi glonţul, sau pumnalul când pătrunde în corpul omenesc nu cunoaşte mărire, nu cunoaşte înjosire — imparte aceiaşi măsură tuturor — moartea.

Revista politică.

După o scurtă întrerupere pricinuită de desbaterile delegaţiunei ungare, *dieta ungară* şi-a reluat Sâmbătă şedinţele. In şedinţa aceasta s'a votat mai întâiŭ, fără multă discuţiune proiectul de lege privitor la regularea posesiunilor din Ardeal. S'a trecut apoi la desbaterea proiectului despre modificarea organisaţiunei judecătorilor şi a procurorilor, care după o scurtă desbatere, s'a votat deasemenea.

*

In şedinţa de Sâmbătă a dietei, deputatul Dr. Ştefan C. *Pop* a interpelat pe ministrul de interne conte Andrassy şi pe cel de honvezi în chestia *barbariei dela Covăsinţ*, unde cu ocaziunea alegerei de primar, preotul român *Cure* a fost ferecat în lanţuri, bătut până la leşin din partea gendarmilor şi închis.

D-l Ştefan C. Pop face pe larg istoricul abuzului şi ilegalităţilor primpretorelui Faragó din Şiria şi istoriseşte în ce mod barbar a fost maltratat preotul Ioan Cure.

Dr. A, *Vlad*: Aceste sunt stări ca în Rusia! E ruşine pentru ţară! (Strigăte din partea kossuthiştilor: Acolo să vă duceţi! In Rusia ar trebui să vă isgonim pe toţi!)

Dr. Ştefan *Petrovici*: Destul de trist că se aud astfel de cuvinte! Prin astfel de purtare D-voastră încurajaţi volniciile şi barbariile administraţiei şi mai ales ale gendarmilor.

Dr. Ştefan C. Pop continuă a spune cum preotul Cure a fost eliberat numai în urma intervenţiei advocatului Dr. Monţia şi a poporului, care a luat garanţie. Cere suspendarea şi pedepsirea primpretorului Faragó, şi pedepsirea gendarmilor. Cum în timpul din urmă s'au întâmplat în mai multe părţi astfel de volnicii administrative, întreabă pe ministrul dacă are de gând să pună capăt acestei stări ruşinoase.

Ministrul Andrassy nu era de faţă, deci va răspunde altădată.

*

De câteva zile, domneşte *o mare fierbere în sânul partidelor coaliţiei* şi mai cu seamă între deputaţii îndependişti. Ştim adecă, că după încheierea pactului economic cu Austria, şi după urcarea cvotei, pe care o are s'o plătească Ungaria pentru cheltuelile comune, Kossuth, Apponyi şi ceilalţi conducători maghiari, s'au lăudat în gura mare, că au asigurat în textul învoelei încheiate teritorul vamal independent pentru anul 1917. Lauda aceasta a fost mai întâiu desminţită de către ministrul preşedinte austriac Beck în camera austriacă, iar zilele trecute a desminţit-o şi ministrul de externe baronul Aehrenthal în şedinţa delegaţiunii austriace, zicând între altele următoarele:

„Comunitatea stabilită în 1867 nu se rupe, ci rămâne întreagă. Pe terenul politicei economice *unitatea monarhiei se stabileşte în mod expresiv şi pentru viitor*. In dispoziţiile de drept de stat ale transacţiei nu aflu nimic ce ar vătăma postulatele de dualism ale monarhiei austro-ungare. Nu aflu în ele nici un fel de restrângere a comunităţii economice de până acum. Nu văd în 1917 sfârşitul ultimei transacţiuni economice cu Ungaria. Din contră văd că se va deschide atunci poarta unei nouă transacţiuni. Fără teritoriu economic comun nu-mi pot închipui politica exterioară a Monarhiei“.

Declaraţiunile neîndoelnice şi clare ale bar. Aehrenthal au scos din sărite mai cu seamă pe kossuthişti, cari se legănau în speranţa că în anul 1917 se vor desface în cele economice de Austria, având asigurat teritoriul vamal independent. După lungi şi agitate consfătuiri, kossuthiştii au decis să interpeleze pe ministrul-preşedinte Wekerle. Această interpelaţie s'a şi făcut în şedinţa de alaltăeri a dietei, de către deputatul Barta Ödön. Wekerle, plecând însă la Viena — n'a putut răspunde interpelantului.

La cestiunea pusă la discuţie de „Sorcovă“... Nr. 9, 1908.: Cum să pot înrădăcina cărţile poporale în sînul poporului?

Poporul român este ca un aluat, din care poţi face sau pânea cea mai bună sau coca cea mai rea posibilă, depinde numai de meşter... de este el bun şi înţelept. Cei mai chemaţi şi mai buni meşteri ai poporului nostru pot să fie numai preoţi şi învăţători. Căci ei în prima linie sunt chemaţi a învăţa şi lumina pe popor. Conducători ai poporului sunt ei sau spre ridicarea, spre înaintarea în bine, sau ducători spre povârnişul decăderei. Că ei să fie conducători rezultă din contactul cel intim ce esistă între popor, preot şi învăţător.

Pentru ca înaintarea să fie posibilă, sigură, să recere ca aceşti conducători să câştige *încrederea poporului* şi aceasta se poate câştiga prin *alipirea cu dragoste desinteresată către popor*, dacă esistă un interes viu continuu de toate ce-l privesce pe popor, dacă principiul conducător nu este principiul materialist desastros înaintărei, că *mai întâi sunt eu şi apoi iară eu — de ceilalţi ce va vrea Dumnezeu*, ci principiul conducător să fie unul mai altruist cuminte ca *noi toţi să fim în bine.*

Increderea poporului o putem câştiga deci prin dragostea desinteresată, dragoste, din carea rezultă însufleţirea şi pacienţa, prin o apropiere desinteresată din dragoste către popor. Câştigată odată încrederea, calea spre înaintare va fi presărată cu flori frumoase,... cu succes.

Dară să mă întorc la temă!

Mijloacele sau mai bine să zic mijlocitorii înrădăcinării cărţilor scrise pentru popor, în mijlocul lui sunt şi pot să fie numai preoţi şi învăţători. Insă pentru ca aceasta s'o poată îndeplini se recere, ca ei să fie cuprinşi de multă dragoste faţă de popor. Esistă în sînul preotului şi învăţătorului dragoste curată pentru popor... atunci nu poate esista piedecă în munca spre ridicarea spre deşteptarea poporului la lumina cunoştinţei... Indărătnicia poporului nostru nu poate să fie piedecă, căci poporul este aşa după cum îl creştem, după cum îl învăţăm. Intre preot şi popor esistă acelaş raport ca şi între tată şi fii.

Precum un tată bun grijeşte şi se nizueşte a da fiilor săi o educaţiune cât mai bună, întocmai aşa şi preotul trebue să grijiască a'şi creşte şi educa bine pe fii săi sufleteşti.

Un tată bun în timpul liber adună în jurul său pe fii săi, le ceteşte din cărţi morale., le tâlcueşte cuprinsul pe înţelesul lor, îi povăţueşte spre bine, însuşi grijeşte ca fii săi să cetească cărţi folositoare, însuşi nizueşte ca în fii săi să deştepte dorul, dragostea de-a ceti. Asemenea trebue să facă şi preotul, care'şi cunoaşte chemarea sa.

Va aduna în sările lungi de iarnă în jurul său — azi vor veni din toţi doi, mâne trei... încetul cu încetul îndemnându-se unii pe alţii vor veni toţi, le va ceti şi tâlcui frumseţea ascunsă în cărţile scriitorilor noştri meşteri, îi vor face părtaşi la comorile de bogăţiă ascunsă în ele.., se vor sfătui împreună despre greutăţile ce întîmpină şi 'l ameninţă...

In felul acesta preotul va putea răspândi şi deştepta în poporul nostru gustul, dragostea şi dorul de-a ceti. In felul acesta vor ajunge în mijlocul poporului cărţile scrise pentru popor.

Un alt mijlocitor al răspândirei cărţilor folositoare în mijlocul poporului am zis, că sunt învăţătorii.

Pe lângă preoţi se vor alătura şi ei pe de-o parte, pe de altă parte, prin deşteptarea gustului de cetit cărţi româneşti bune în copii — indirect acelaş gust şi dor îl vor sădi şi în părinţii copiilor... Vor îndemna şi chiar vor controla, dacă copii cetesc părinţilor lor acasă din cărţile ce din biblioteca şcolară sau parochială le vor împărţi...

In multe părţi locuite de Români sunt în viaţă *şezătorile*, prin cari în cele mai multe locuri se propagă, prin fiinţa lor, demoralisarea, desfrâul. Nu este prea târziu însă ca în locul vieţei decăzute a obiceiurilor rele, preoţii şi învăţătorii să introducă o nouă viaţă folositoare neamului întreg, să le schimbe în şezători de cetit — literare Şi nu e grea, nu e peste putinţă această schimbare — numai dragoste să fie faţă de poporul obidit şi rămas în întunerec... La aceste şezători preoţii şi învăţătorii luând parte să cetiască celor adunaţi... ba chiar să facă mici producţiuni literare cu cântări şi declamaţiuni esecutate de tineri din popor. Acestea vor da îndemn şi însufleţire, prin acestea vor atrage pe toţi...

Dar nu în toate părţile sunt în viaţă şezătorile, acolo unde nu sunt se poate şi este de dorit să se înfiinţeze vre-o reuniune, cea mai potrivită scopului înalt e înfiinţarea de agenturi de-ale »Asociaţiunei«.

---

rarea, când săpăturile se coborau în deal până la 10 metri afunzime. Aici deteră peste un strat mare, compus din cenuşă şi alte obiecte, cari erau semnele unui foc mare, cum şi peste resturi fără importanţă de ziduri făcute din bucăţi mari de piatră necioplită.

Schliemann făcea săpăturile din toate părţile. Când una din ele pătrunse până la o afunzime de 60 metri, deteră de un zid înalt de 6 metri, foarte gros. Forma de zidire mai departe, împrejurarea că era zidit pe suprafaţa originală de pământ în sfârşit chiar şi obiectele, ce se aflară în jurul acestora, dovedeau, că ele se trag din anticitatea cea mai depărtată. Schliemann susţinea, că acesta ar fi zidul, care înconjura clădirea Pergamos, care, după tradiţie a fost zidită de Poseidon, şi Apollon, pentru regele trojan. Zidul a fost desgropat pe o întindere de 30 metri. Aici deteră peste un teren lat, podit cu nişte lespezi mari şi frumoase: la toată întâmplarea suişul spre poarta cetăţii şi palat. Acum sapa şi hârleţul trebuiau să-şi facă drum prin mase de pământ lutos ars, evident rămăşiţe de ţigle din clădirea deasupra a zidului cetăţii. Toate circumstanţele erau mărturie, că cetatea, care a stat aici, a fost nimicită de un foc mare. Nu mai era aproape nici o îndoială: au dat de vechia Trojă dărâmată.

Găsirea neaşteptată a unui obiect părea că sprijineşte presupunerea aceasta. Săpând mai departe, oamenii lui Schliemann, sub ochii lui, deteră de un obiect mare de aramă, deasupra, pe obiect un strat de dărâmătură aproape de un metru şi jumătate grosime, peste aceasta un zid de întăritură înalt aproape de şase metri, care a trebuit sa fi fost zidit curând după dărâmarea Trojei. Schliemann nu-şi credea ochilor, când văzŭ că după ladiţă se lipeşte ceva, ca aurul? Numai decât a îndepărtat din locul acela pe toţi lucrătorii, de a căror poftă de avere avea motiv să se teamă şi, fără a se odihni o singură clipă, ajutat numai de soţia sa, începu să sape cu un cuţit mare în jurul obiectului de aramă fiind ameninţat în toată clipa de a se prăbuşi asupra lor dărâmături de zid şi să-i îngroape sub ele. Ceea-ce a găsit acum este nepreţuit pentru cunoaşterea antichităţii. Erau adecă un număr mare de păhare de aur, diademe, brăţare şi lanţuri de atârnat parte din ele grele, de mai mulţi funţi, mai departe cane mari de argint, şi mii de plăci mici de aur ţintuite deolaltă. Cine se putea îndoi, că toate acestea nu vor fi fost comoara de fală a unui rege, a unui domnitor puternic.

»Acestea sunt comorile lui Priamos, aici este locul, unde a stat trufaşa cetate a nenorocitului rege! Ceea-ce a cântat Homer, este curatul adevăr. Acum s'a împlinit visul tinereţii mele!« strigă Schliemann plin de bucurie.

La 17 Iunie 1873 încetà cu lucrările. Şi, pe atunci, nu mai avea de gând să mai facă nici odată alte săpături în Troja, pentru că credea, că şi-a ajuns ţinta. Imprejurările însă au adus altfel cu sine.

Fără să zăbovească, neobositul cercetător se duse mai întâiu la Mikenae, scaunul celui mai puternic dintre toţi duşmanii regelui Trojan, Priamos. Voia se desgroape şi cetatea asta de sub mormanul de pământ şi petri, cu care l'au acoperit mii şi mii de ani.

In Februarie 1874 începu lucrările pe Acropolea dela Mykenae, dar le întrerupse în curând, fiind reclamat de alte lucrări şi călătorii. Abea pe la sfârşitul lui Iulie 1876 le începu din nou, dar acum cu toată energia. Şi şi aici obţinu rezultate, cari întrecură toate aşteptările lui şi cari puseră în uimire întreagă lumea civilizată.

Cine peregrinează astăzi la cetatea dela Mykenae, trece peste acelaş prag, peste care a trecut odinioară Agamemnon, săpat de neobositul Schliemann de sub dărâmături, de mai mulţi metri. El a descoperit şi mormintele acelei case domnitoare. Erau cinci morminte cu 15 cadavre cu astfel de fabuloase podoabe bogate de aur, încât nime nu se putea îndoi, că aici s'au descoperit adevărate morminte regeşti. In ele s'au găsit măşci de aur cu trăsăturile celor morţi, şi plăci de aur, cari, de bună seamă au fost aşezate, pe pieptul morţilor. Incărcate cu aur au fost la tot cazul şi vestmintele lor. Intr'un mormânt s'au găsit 700 plăci mici de aur, lungi de un deget cari, probabil au fost întărite în formă de solzi pe hainele princeselor moarte. In toate mormintele se găseau, aşa zicând îngrămădite, agrafe de aur pentru braţ şi cercei, diademe mari, ace mari de aur cu bolduri (gămălii) preţioase din cristal de munte şi sticlă, ulcioare de argint, pocale de argint şi aur, schiptra de aur, spade cu cingătoare de aur, cutiuţe de aur ş. a. Unde se puteau găsi astfel de scule preţioase, comori atât de nenumărate, de cât în morminte regeşti! Fost'au oare acestea mormintele lui Agamemnon şi ale rudeniilor sale?

Comorile erau întocmai după cum se descriau poetice în Iliadă şi Odysee. Schliemann nici în asta nu s'a văzut înşelat în iubitul său Homer, şi pentru toate încordările şi jertfele sale se văzu răsplătit cu îmbelşugare. Nu înţelegem răsplătit cu preţul obiectelor găsite, pentru că din acestea n'a păstrat pentru sine un singur obiect, ci pe toate le-a predat societăţii archeologice greceşti, care a dispus să se adune şi sorteze într'un muzeu frumos, pe

Aşa precum nu este sat românesc fără biserică, aşa să nu esiste sat fără de agentură de-a »Asociaţiunei«. In biserică prin rugăciuni ne întărim credinţa în un Dumnezeu, prin Asociaţiune ne întărim şi ne ridicăm din întunerec la lumina cunoştinţei. Insă la acestea să recere muncă din dragoste pentru neam...

Puţini sunt aceia, cari din idealism curat, din dragoste... lucră pentru ridicarea neamului nostru.. esemplul lor e prea de puţini urmat..., căci cei mai mulţi vânează după mărire şi glorie, după materie... şi ţăranul, poporul nostru este sărac şi nu le poate satisface dorinţele.

Şi ca un copil... aşa şi poporul inaintează şi învaţă dela cei cu carte binele şi şi răul. Cum ne purtăm noi cu el, aşa să poartă şi el cu noi.

Şi ne scuzăm mereu zicând, că poporul e îndărătnic... ba nu, noi suntem indiferenţi... suntem egoişti, materialişti...

Şi Doamne cum aş vrea credinţa aceasta să mă înşele..

Sibiiu, 18 Ianuarie 1908.

Gydef.

Viaţa la Bucureşti.

23 Ianuarie 1908.

Fuziunea din primăvara trecută a celor două grupări conservatoare n'a fost cu noroc pentru partidul conservator în general.

Cele două fracţiuni conservatoare, cari au guvernat în cei doi ani trecuţi, adecă Cantasuziniştii şi Tachiştii, au dus'o într'o hărţuială continuă mulţi ani de zile şi hărţuiala aceasta era cu atât mai înverşunată, cu cât aceste două fracţiuni vrăşmaşe aveau, cu toate acestea, nevoie una de alta spre a putea lua frânele guvernării.

Cei dintâi aveau trebuinţă de ceilalţi pentru-că aduceau cu ei numărul, iar cei din urmă aduceau cu ei autoritatea pe care o dă tradiţia, bogăţia etc.

Dar în chipul acesta, prin această înţelegere aparentă a acestor două fracţiuni conservatoare, o altă fracţiune, a junimiştilor domnului Carp, era pentru totdeauna osândită să facă politică de principii în oposiţie.

Revoltele ţărăneşti pe de o parte, iar pe de alta stăruinţa cantacuziniştilor şi mai cu seamă a unor junimişti, prietini ai acestora, au făcut fuziunea tuturor conservatorilor în primăria trecută spre a se putea prezenta partidul unit şi tare în faţa partidului liberal întărit în timpul din urmă prin elemente noi în faţa curentului radical ce se manifestă în toate păturile, dar mai cu seamă în massele poporaţiunei, care a avut să îndure.

După fuziune însă grupurile, cantacuzinistă şi carpistă, cari singure au fost de fapt fuzionate, au început o acţiune mai hotărâtă de desconsiderare şi înlăturare pe ici pe colo a grupărei tachiste, care a fost numai de formă fuzionată cu celelalte.

A fost destul numai un prilej — acea alegere de comitet la clubul conservator — şi ruptura a fost gata. La o consfătuire ţinută la d-l Take Ionescu, la care au luat parte în număr foarte mare fruntaşi conservatori şi delegaţi din provincie s'a proclamat noul partid conservativ-democrat sub conducerea d-lui Take Ionescu.

Ori cum s'ar prezenta viitorul, pierderile vor fi mari şi dintr'o parte şi din alta. Vor fi mari pentru acei cari rămân fiind-că pierd atâtea forţe şi mai cu seamă numărul, care îndeosebi în provincie se pronunţă pentru disidenţi.

*

Intr'aceea guvernul lucrează mai departe la opera de reforme ce a luat'o asupră-şi. Acum e în toi proectul *Casei rurale*, va veni apoi al *reformei administrative* sau poate al *Monopolului cârciumelor*, care va fi prezentat Camerelor, în termeni mai împăciuitori pentru cârciumari, cari au făcut atâta opoziţie şi cari cu toate acestea nu se lasă.

Cea mai mare parte dintre biurourile advocaţilor din ţară proclamaseră greva împotriva legei *judecătoriilor de ocol*. Dar simţind că, după ce legea a fost şi sancţionată, ar fi ceva caraghios să mai faci grevă, cei mai mulţi s'au lăsat.

Ar fi destul ca un singur advocat să pledeze la un tribunal şi greva a încetat...

Un proect însă care aminteşte jalea din primăvara trecută e acela al *despăgubirilor*. Acesta s'a votat în sumă de 15 milioane lei. S'au găsit însă şi deputaţi cari cereau urcarea sumei la 25 milioane şi mai mult chiar. S'au admis despăgubiri şi pentru săraci. Poate însă, că ar părea mult mai drept ca despăgubiri să se dea numai la cei ruinaţi, fie bogaţi, fie săraci.

*

Academia Română, pierde încă unul din membrii săi in secţiunea literară prin moartea timpurie a lui D. Ollănescu-Ascanio, scriitor de frunte şi om distins prin cultura minţii, ca şi prin a inimei. A scris mult pe vremuri în calitate de membru al *Junimei*. A scris versuri, nuvele şi drame. A scris şi împreună cu Teodor Şerbănescu. In timpul din urmă colabora cu versuri şi mai cu seamă cu nuvele la revista drumului N. Petraşcu: *Literatura şi Arta Română.*

Inmormântarea a avut loc Marţi după amiazi, fiind însoţit de un public ales.

*

Sâmbătă, la 19 Ianuarie liceul »George Lazăr« şi-a serbat aniverzarea a 49 de ani dela înfiinţare.

Această serbare a constat din serviciu divin la biserică, luând parte elevii şi corpul profesoral Apoi o cuvântare a directorului dl Marin Demetrescu şi în urmă producţiuni ale elevilor, cari au distrat pe un public destul de numeros. Acest liceu, împreună cu »S-tul Sava« sunt cele mai vechi licee...

O altă serbătoare, căreia tot şcolile şi toate şcolile îi dau căldură şi viaţă e *aniversarea unirei principatelor*. 49 de ani de când cele două ţări surori, după veacuri de lupte cu vecinii mulţi şi tari şi chiar între ele, se hotăresc să facă în sfârşit pasul unirei, care să dea tărie şi prestigiu României viitoare.

M.

ŞTIRILE ZILEI.

— 24 Ianuarie v.

Acţiunea procuraturei. După cum se anunţă din Orăştie, d-lui Iuliu V. Ioanovici i-s'au intentat de-odată patru procese pentru nişte articoli şi corespondenţe publicate în ziarul »Libertatea«. Acestea se vor pertracta în 11 Februarie la curtea cu juraţi din Cluj. Sfârşitul îl putem şti înainte: d-l Ioanovici e »agitator«, periculos pentru patrie. Trebue deci băgat la »dubă«. Patrioţii se bucură de învingere: tribunalul a răpus un nou agitator »cu buze valahe«.

Procesul dela Cernova. Se anunţă următoarele din Rozsahegy: Isprăvindu-se cercetările în cauza procesului de la Cernova, procurorul regesc şi-a înaintat ieri acuza la tribunal. Deoarece inculpaţii nu s'au folosit de excepţie, pertractarea se va putea începe încă în Februarie. Vor fi citaţi cam 60 de acuzaţi şi vr'o 200 martori. Se spune, că dintre »agitatorii« dela Cernova nu se mai află nici unul în închisoare preventivă.

Porniri bune. In comuna Veştem (l. Sibiiu) s'a pus bază unui *»Fond pentru ajutorarea şcolarilor săraci«*. Spre scopul acesta — în loc de cunună pe sicriul repausatei *Victoria Moga n. Bozdocu* moartă la 1 Faur 1908. soţia simpaticului Aureliu Moga, notar în acea comună — au contribuit următorii domni: Irimie Raduţiu, not. în Avrig 2 cor., Dimitrie Bunea, preot 1 cor., Dumitru Savoiu 1 cor. 10 fil., Ioan Popica, înv. 1 cor., S. Luca 1 cor., toţi din Sadu; Stefan Popoviciu, not. 1 cor., Mich. Ogrean, înv. dir. Racoviţa 1 cor., Alexandru Neagoe, not. Şebeşul inf. 2 cor., Constantin Popp şi soţia, amploiat la »Albina« 5 cor., Nicolau Togan, protop. gr. cat. Sibiiu 1 cor., N. Doiean, înv. 1 cor, I. A. Mărginean 1 cor., Alexandru Bucur 1 cor., Moisă Dorobanţu 1 cor., Ioan Moisă 1 cor., Ioan N. Baciu şi soţia 3 cor., George N. Mustaţă 2 cor., N. Vestemian, primar 5 cor., Ioan Papiu, preot 6 cor., Teodor Stoia şi soţia 10 cor. Total 47 cor. 10 fil.

Cerul să răsplătească marinimoşilor donatori jertfa dată săracilor! Eventuale ajutoare în viitor rugăm a se trimite la Direcţiunea şcoalei comunale.

Binefacere pentru popor. Din Doştat ni se scrie următoarea ştire îmbucurătoare: Direcţia băncei »Tovărăşia agricolă« din Şebeş a binevoit a vota din profitul curat al anului 1906/7 suma de 25 cor. ca ajutor pentru poporul din Doştat, în scopul înfiinţării unei »Insoţiri« pentru asigurarea vitelor. Prin care fapt, láudata Direcţiune şi-a arătat gândul de care este condusă, spre a da impuls înfiinţării diferitelor însoţiri în poporul nostru. Pentru care ajutor, în numele poporului îi aduc cele mai călduroase mulţumiri, dorind ca şi alte bănci de ale noastre să-şi ia îndemnul din acest caz a-şi ajutora clientela, în ori-ce formă, din venitele sale. — *Un săîean.*

Petroşenii capătă judecătorie de cerc. Să vesteşte că ministrul de justiţie a luat măsuri, ca Petroşenii să aibă în viitor judecătorie de cerc.

Cununii. D-nul *George V. Brânză* şi D-şoara *Elena D. Drăghiciu* îşi vor serba cununia lor bisericească Dumineca, în 27 Ianuarie v. (9 Febr. n. a. c.) în biserica Sftului Nicolae din Prund.

— Domnul *Ştefan V. Grădinar* din Braşov şi D-şoara *Alexandrina I. Fătu* din Tortoman (Dobrogea) işi vor serba cununia lor Dumineca, în 27 Ianuarie v. (9 Febr. n. a. c.) în biserica Sfântului Nicolae din Bacifalu (Săcele).

— D-nul *Pavel Roşculeţ* şi *Elena Bălăşcuţă*, îşi vor serba cununia lor religioasă Dumineca, în 3/16 Febr. a. c. în biserica gr. or. română din Prejmer.

— Domnul *Ioan Mihuiu* şi D-şoara *Ana Căproiu* îşi vor serba cununia lor bisericească Dumineca, în 27 Ian. v. (9 Febr. st. n.) în biserica română din Christian.

In chestia pensionărei învăţătorilor. Judecătoria administrativă a adus hotărâre în chestia indicată, conform căreia anii de penzie ai învăţătorului nu sunt a se socoti numai dela înscrierea lor la fondul de pensiune, ci dela timpul, în care au început a servi având cualificaţia corăspunzătoare şi prescrisă de lege.

Pentru masa studenţilor români din Braşov au intrat cu lista de colectă Nr. 41. (Colectant: Cornel Ţeicu, cl. VII. gimn.) Iosif Ania, paroch Iladia 3 coroane, Aurel Ania, econom 1 cor., Petru Ania, comerciant 1 cor., Ioan Ţeicu, comerciant 2 cor., Ioan Ţeicu 2 cor., Ioan Murgu, înv. 2 cor., Nicolae Rădulea, econom 1 cor., Cornel Moise, student 60 fil., Ioan Steflea 40 fil. Suma totală: *13 coroane.*

Cu lista de colectă Nr. 9. (Colectant: Simeon Borzea cl. VII. gimnaz.). Nicolae Borzea, Aurel Borzea, Istrate Făgărăşan, v. notar câte 1 cor., George Borzea notar 2 cor., I. Negrea, toţi din Viştea de jos, 50 fil.. Solomon Făgărăşan, Drăguş 2 coroane. Suma totală: *7 coroane 50 fil.*

Cu lista de colectă Nr. 4. (Colectant: Leon Blaga, cl. VIII. gimn.). Nicolae Maximilian 10 cor., Vasile Blaga, Nicolae Henegar, Ioan I. Blaga câte 4 cor., Ioana S. Lasiţă 2 cor., Ioan I. Lasiţă, Simion Maxim câte 1 coroană. Suma totală: *26 cor.*

Cu lista de colectă Nr. 37. (Colectant: Nicolae Pordea, cl. VII. gimnaz.). Patriciu Marcu, par. gr. or. Păuca, Dr. Ioan Dordea, c. d. adv. Sălişte, Nicolae Dorda, Păuca. Ioan Chirca, notar Sălişte câte 5 cor., Stefan Laszkaráty, Păuca 1 cor., Nicolae Cristea, Păuca 50 fil., Mărie Dordea, Păuca 1·50 cor., Măria Juga, Sălişte 2 cor., Asinefta Dordea, Păuca 2 cor. Suma totală: *27 cor.*

Cu lista de colectă Nr. 11. (Colectant Gheorghe Ciocoiu, cl. VI. gimn.). Ion Ion Ciocoiu 2 cor., Ion Ciocoiu 1 cor., N. N. 60 bani, N. N. 40 bani, I. S. 20 bani, Gheorghe Ilie 1 cor., Vasile Scurtu 1 coroană. Suma totală: *6 cor. 20 fil.*

Cu lista de colectă Nr. 3. (Colectant: Miron Creţu. Maria Zaharie 1 cor., Vasile Aiteanu 2 cor., Sofia Bucşa 50 bani. Suma totală: *3 cor. 50 fil.*

Cu lista de colectă Nr. 13. (Colectant: Ioan Sandu). Ioan Sandu 3 cor.

Cu lista de colectă. (Colectant: Dionisie Marcu, cl. III. com.) Moise Roşca, econom 1 cor., Paraschiva Marcu 1·20 cor., Nicolae Roşca 60 fil., Nicolae Diatcu 40 fil., Ioan Vizante 50 fil., toţi din Kolun, Doroşteiu Roman, Straja Kerczisora 80 fil. Suma totală: *4 cor. 50 fil.*

Cu lista de colectă Nr. 18. (Colectant: Ioan Pleşa, cl. V. gimnaz.). George Pleşa, Elisaveta Ficăr câte 10 cor., Nicolae Tăbieş, Alexandru Draia câte 2 cor., Bărnă Nicolae, Litra Ioan câte 50 bani, Bledi Alexandru, Mic Solomon, Roman Ivan, Andraş Solomon, Roman Ianăş, Plesa Mihai, Adam Nicolae, Almăşan George, Pancia Nicolae câte 1 coroană, toţi din

---

când toate obiectele Trojane, găsite până aici, şi cele de mai târziu, astăzi se găsesc în Berlin, unde se vor păstra pentru toate timpurile în »Muzeul Schliemann«. Pentru că nobilul cercetător n'a întreprins săpăturile pentru câştig, ci numai pentru ştiinţă.

Deşi Schliemann după aşa mari isbânzi în Troja deocamdată nu se mai gândise se continue săpăturile de acolo, totuşi zelul său de cercetător în curând îl îndemnă din nou să cerceteze şi mai departe după comorile cetăţii îngropate. Astfel între anii 1878—1883 întreprinse două săpături cu un număr foarte însemnat de lucrători. Prin acestea s'au făcut descoperirile cele mai însemnate, scoţându-se la iveală obiectele cele mai importante şi cele mai interesante. Inainte de toate prin cercetări scrupuloase architectonice, stabili Schliemann că în dealul acela s'au îngropat nu mai puţin ca şapte cetăţi, cari fireşte au existat în diferite timpuri. Cât de departe, în ce epocă veche se poate urmări istoria generaţiei omeneşti pe temeiul săpăturilor lui Schliemann şi de ce importanţă şi însemnătate mare au fost prin urmare lucrările uriaşe a-le marelui bărbat ridicat din putere proprie!

Cari din aceste cetăţi a fost Troja cea veche a lui Homer, fireşte nu se poate stabili uşor. Numai atâta se credea ca sigur, că aceasta ar fi aşa zisa »Cetatea arsă.« La început Schliemann credea că Troja este a treia de dinjos, după aceea că este cea de a doua. Cum a putut însă neobositul cercetător să constate, că în dealul acela au fost îngropate atâtea cetăţi? Pentru-că, dacă o cetate s'au prăpădit în cutare, ori cutare chip, pe locul acela s'a zidit altă cetate. Noii locuitori au stricat zidurile clădirilor ruinate, întrucât le steteau în cale pentru clădirile lor. De aceea se vedea acum un adevărat labirint de ziduri fundamentale, cruciş-curmeziş. Dar după îndepărtarea îngrijită a tuturor dărâmăturilor şi după măsurare acurată şi după asemănarea rămăşiţelor s'a putut deosebi limpede fundamentul *unei* clădiri, de fundamentul celei de a doua, care *zăcea mai afund*. Aşa s'a procedat de sus până jos şi astfel s'a constatat cu siguranţă nedisputată, că acolo zăceau îngropate atâtea cetăţi.

Schliemanu însă tot nu era mulţumit cu isbânzile sale. Lucrarea nu şi-o ţinea încheiată. Colina Hissarlik nu avea cuprins foarte mare. Oare Troja veche, pe care Homer o lăuda ca cetate frumoasă, cu străzi lungi, să nu fi fost mare? Imprejurarea că Homer nu l'a minţit până acum nici odată, îl întărea în convingerea, că Troja a trebuit să fie mai mare, cu mult mai mare, ca colina Hissarlik. Dar unde s'a putut întinde cetatea, dacă nu la poalele colinei? De aceea trebuia să se facă şi aici o săpătură întinsă.

Aceasta, a treia săpătură o începu în anul 1882.

Deşi n'a fost cu putinţă să se descopere întreagă Troja veche, totuşi Schliemann a putut dovedi cu o siguranţă, ce nu se poate răsturna, că cetatea, într'adevăr are o întindere conziderabilă şi că pe colină a fost aşezată o fortăreaţă mare şi că cetatea s'a întins la poalele colinei. Astfel cercetătorul a putut dovedi, că sunt adevărate spusele favoritului său Homer.

Am merge prea departe, dacă am descrie amănunţit şi săpăturile, cari le-a făcut neobositul cercetător cu cel mai mare succes în anii 1884—1885, anume la reşedinţa de odinioară a lui Tiryn, câteva ceasuri departe de Mykenă, despre care se povestea că zidurile uriaşe dimprejurul ei, le-ar fi ridicat Cyklopii din stânci puternice, — cum şi în Orchomenos, vestita cetate antică din Beoţia.

Când Schliemann nu era ocupat cu săpături, sau nu era în călătorii, locuia în Atena cu familia: soţia, feciorul şi fata. Aici şi-a construit o casă frumoasă numită pe greceşte: »coliba lui Ilion«. Cine venea la Atena, ca călător — şi numărul acestora era foarte mare pe fie-care an — acela desigur nu întrelăsa, de a cerceta pe bărbatul vestit, care din puterea proprie a produs lucruri aşa de mari, aşa vrednice de admirat şi care, prin personalitatea sa originală, vrăjea pe toţi, cari veneau în atingere cu el. Cercetătorii puteau fi germani, olandezi, englezi, danezi, svediani, italiani, francezi, spanioli, portughezi, ruşi, poloni, greci, arabi ori turci,... cu toţii se întreţinea în limba patriei lor. Pe lângă limbile acestea mai înţelegea greca veche, latina şi hebraica. Abea s'a mai auzit unde-va, ca un om să stăpânească atâtea limbi, ca acest minunat »bărbat din putere proprie.«

Când la 1888, într'o călătorie cu Rudolf Virchow, renumitul profesor din Berlin, Schliemann petrecea într'un sat din Arabia, locuitorii de acolo erau pe cât de miraţi, pe atât de veseli, auzind pe un străin recitând în toată seara capitole mai lungi din Coran. Iliada şi Odysea le ştia, ca creştinul adevărat pe Tatăl nostru. Mai ştia pe de rost şi alte multe opere. Memoria lui deprinsă cu multă învăţătură, nu-l părăsea nici odată.

Fanatismul lui pentru Homer era aşa de mare, că toate persoanele din jurul său, le boteza cu nume din Homer. Servitorilor, cari primeau pe vizitatorii străini, le zicea Bellerophon şi Telamon, alţii din subalternii săi se chemau: Achilbens, Te-

Kristyor, Iosif Indrieş, Braşov 10 bani, Nicolae Lemeny, Braşov 10 bani. Suma totală: *34 cor. 20 fil.*

Primească generoşii donatori cele mai călduroase mulţămite. — *Direcţiunea gimn. gr. or. român.*

35 de oameni pieriţi în zăpadă. Guvernatorul general al Algeriei, confirmă că o furtună a împrăştiat compania 20 a legiunei 2 streine la Gort-Hassa. Doi sergenţi, doi căprari şi vre-o 30 oameni au pierit în furtună.

Scandal la tribunal. Cazul s'a întâmplat în Budapesta. Dr. Tholt, preşedintele pertractării a publicat sentinţa adusă de judecătoria superioară în cauza unui furt în care erau implicate vre-o 6 persoane. După comunicarea sentinţei, dejudecaţii îşi făceau unul altuia imputări, aruncând unul altuia responsabilitatea pentru judecare. Vorbele însă n'au avut rezultat. S'a produs o încăerare, din care au fost abia despărţiţi bătăuşii de către procurori şi păzitori. Unul dintre implicaţi a fost aşa de grav rănit, încât abia s'a putut duce singur acasă. Urmarea: chestia se va continua, scandalul va fi sfârşit înaintea curţii de ocol.

Excluderea religiei din şcoalele italiene. Din Roma se anunţă, că conziliul de miniştrii a luat următoarea deciziune relativ la învăţământul religiei. Acesta este obligatoriu numai pentru acei copii ai căror părinţi o vor cere în mod expres, învăţătorii nefiind obligaţi astfel a o preda.

Bora. Se anunţă din Fiume, că bora s'a deslănţuit cu toată puterea, împiedecând colosal comunicaţia. Corăbiile mai mici din port în parte mare nu pot comunica, vapoarele mari atlantice sosesc asemenea cu mari întârzieri. Corăbiile aflătoare în port, cari n'au putut pleca din cauza furtunilor îngrozitoare, au suferit în urma borei, pagube însemnate, unele chiar considerabile.

Camera comercială din Braşov va ţinea Luni în 10 Febr. a. c. la oarele 3 p. m. o şedinţă plenară. La ordinea zilei sunt 15 obiecte, între cari şi raportul comisiunei pentru proiectele de legi despre reforma dărilor directe.

Thaw în casa de nebuni. E cunoscut, că în al doilea proces a lui Thaw, juraţii au suspendat pertractarea amănunţită, declarând, că acela nu este de tot luminat la minte. Tocmai de aceea el a fost trimis în casa de nebuni spre marea surprindere a tuturor, celor ce aşteptau sfârşitul procesului cu mare încordare. Se anunţă acum din New-York, că advocaţii lui Thaw în înţelegere cu familia au hotărât, că nu vor încerca nici cum eliberarea din casa alienaţilor a lui. Se tem adecă, că iritaţia, ce-a produs-o procesul va îngreuna mult poziţia doctorilor pentru a se convinge de starea lucidă a lui Thaw. Rudele acestuia folosindu-se de ocazie, voesc să strice căsătoria lui Thaw cu Nesbit Evelina sub cuvânt, că a fost alienat pe timpul încheerei căsătoriei. Ea însăşi a fost tare surprinsă de verdictul juraţilor asupra ginerelui său. Pe când a sosit în Matteavan, în casa alienaţilor, Thaw, fiind intervievat, a răspuns:

— Eu sunt cu desăvârşire sănătos, zise, dar cu mult mai fericit, ca înainte cu câte-va luni. Acum ar fi zadarnică ori ce încercare, de a mă scoate din casa de alienaţi.

Necrolog. Subscrişii anunţăm cu multă durere moartea preaiubitului nostru Simeon Moldovan, proprietar, întâmplată azi după scurte suferinţe la 1 oară după ameazi, în al 63-lea an al etăţii, fiind împărtăşit cu Sfintele taine ale muribunzilor. Inmormântarea scumpului repausat va fi Joi în 6 Faur n. la 2 oare d. a. Cergăulmic, la 4 Faur n. 1908. *Rugaţi-vă pentru el!* Livia m. Aurel C. Domşa, Hortenzia m. P. Suciu, Cornelia m. Vasile Moldovan, Ioan, Vasile, Lucreţia şi Gregoriu, fii şi fice. Ana n. Suciu, soţie. Vasile Suciu. socru. Ioan, Iosif, Maria şi Saveta, cu familiile lor, fraţi şi surori şi număroşi consângeni şi afini.

»Păstorul« institut de credit şi de economii în Timişoara-Fabric a ţinut azi adunarea sa generală a IV-a sub presidiul d-lui protopop Dr. Traian *Putici.* Toate conclusele s'au adus cu vot unanim: s'au aprobat raportul direcţiunei şi al comitetului de revizie, bilanţul anual şi distribuirea profitului net de 18825 cor. 64 fil. şi s'au votat direcţiei şi comit. de revizie absolutoriu pe anul 1907. Acţionarilor li s'au distribuit dividendă de 6% după capit. de fondare. adecă câte 24 cor. de fie-care acţie, plătibile imediat după încheierea adun. gen. Fondul de rezervă gen. a fost dotat cu 3845 64 cor. şi astfel ajunge suma totală de 12344 Cor. 54 fil. Asemenea au fost dotate şi celelalte fonduri existente ca şi cel cultural.

Pentru şcoală.

Din protopopiatul *Branului* ni se scrie:

Noul protopresbiter al tractului nostru este neobosit în conducerea acţiunei de salvare a şcoalelor româneşti din acest colţişor de ţară. In scopul acesta a întrunit preoţimea tractuală la mai multe consfătuiri, iar în 1 Februarie n. a avut loc sub conducerea S. sale o conferinţă a fruntaşilor români din comuna centrală *Zerneşti.*

Conferinţa a căzut de acord asupra resoluţiunei de a susţinea şcoala din Zêrneşti şi a întregi salarele ce lor 4 învăţători din fondul bisericei şi din eventuala repartiţie asupra parochienilor. S'a primit mai departe cu însufleţire şi *ideea creării unui nou fond cultural* din ofertele benevole ale tuturor fiilor acestei comune. Să va face apel şi la Zêrneştenii aşezaţi în alte părţi, dintre cari mulţi au astăzi o frumoasă situaţie materială. Venitele acestui fond ar fi chemate să înlocuiască în viitor ori-ce arunc anual asupra poporului. — In curând comitetul şi sinodul parochial vor fi chemate să întrupeze hotărîrile acestei conferinţe. Astfel nădăjduim, că sub dextera povăţuire a părintelui prot. Ioan *Hamzea* atât în comuna Zerneşti, dela care mulţi aşteaptă să premeargă cu exemplu, cât şi în celelalte comune din cerc chestiunea şcoalelor va primi o resolvare grabnică şi pe deplin mulţămitoare.

Delabârsă.

Porniri bune în Reghinul săsesc.*)

Pentru un Român de bine nu poate să esiste o mai mare bucurie, decât când aude că în ţinuturi, unde viaţa românească mai dăunăzi trăgea de moarte, astăzi iarăşi începe a licări lumina vieţii naţionale. Şi sunt multe, foarte multe acele ţinuturi, unde nici până astăzi nu vreau să se deştepte din somnul cel de moarte, ci dorm duşi, şi nici că le pasă de lumina zilei şi iarăşi puţine acele ţinuturi, în cari încep şi Românii noştri a se deştepta.

Intre aceste puţine ţinuturi putem număra cu tot dreptul şi acela al Reghinului, unde de 20 de ani încoace aşa de încet bătea pulsul românesc, încât era teamă de o catastrofă, care dacă nu s'a întâmplat este de a se mulţumi harnicului şi energicului protopop gr. cat. de acolo *Ariton M. Popa*, care deşi în timpul din urmă mai mult bolnav decât sănătos a lucrat din răsputeri pentru redeşteptarea acestui mândru colţ de ţară, părăsit parcă de Dumnezeu. Nici de 3 ani în Reghin, dânsul a făcut multe lucruri bune atât prin ridicarea tractului său, cât şi prin îndrumarea unei vieţi mai româneşti în însaşi parochia sa, unde însă l'au întîmpinat năcazuri şi greutăţi, cari pe un om mai slab de înger l'ar fi dus la desperare.

Dară scopul meu nu este acela de a arăta meritele cutărei persoane, nici de a da o icoană a stărilor noastre culturale şi materiale de aci, o las aceasta în sarcina altor persoane mai competente decât mine, ci de a raporta despre o mică manifestare a deşteptării poporului nostru, la aparinţă perdut de acolo, adecă despre concertul şi teatrul aranjat în seara de anul nou în acest mic orăşel, fost oarecând sediul protopopesc al marelui Petru Maior şi situat între muntele şi câmpia românească şi aşa dară menit să fie un centru de cultură românească.

Un ideal de mult conceput în mintea noului protopop a fost acela de a înfiinţa în acest orăşel per eminentiam industrial o mică reuniune de meseriaşi, ca astfel de o parte să împiedece renegarea meşteşugarilor noştri de acolo, iară de altă parte să desvoalte în ei iubirea de limbă. legea şi moşia strămoşească.

Dară fiind-că acest ideal pe cât este de frumos şi salutar, tot pe atât e de greu de realizat, a crezut de bine să aranjeze la început un concert şi un teatru cu concursul acestor meseriaşi, ca astfel strângându-i la olaltă rând pe rând şi cunoscându-i, să-i împrietinească cu planul său. A conchemat aşadară pe toţi meseriaşii români, calfe mai cu seamă, cari aproape 80 la număr au primit cu bucurie această idee şi au promis că vor lucra din răsputeri la realizarea ei.

Ca conducător al corului a fost primit învăţătorul din apropiata comună Iernotfaia, d-l Alexandru *Moldovan*, care cu multă energie şi însemnate jertfe a dirigiat corul. Dară oarba neunire, boala noastră specială, s'a ivit şi între noi rozând încă în germene la planta sănătoasă, căci unii vătămaţi în ambiţie, alţii nevoind să se amestece în »tărâţe«, au început a străluci prin absenţa lor, aşa încât în urmă ne aleserăm cu circa 30 de calfe.

Dară nu a fost destul atât! Meseriaşii ei de ei nu ar fi fost în stare să aranjeze o astfel de producţiune, a fost de lipsă aşa-dară şi concursul celor din inteligenţă, cari, se cam codeau a lua parte în o societate aşa »mixtă«. Sunt însă de lăudat d-şoarele, cari s'au purtat cât se poate de bine, luând parte la toate probele. Laudă şi recunoştinţă lor!

Nu mai amintesc celelalte greutăţi, fie-cine s'a putut convinge din propria-i experinţă despre adevărătatea zicalei: »Tot începutul e greu«. A fost greu şi acest început, ba într'un rând se treziră la probe fără nici un diletant. Dară bunul Dumnezeu nu ne-a părăsit, şi în urmă a succes să se producă cu un concert şi teatru atât de bine, — încât străinii începură a ne invidia, ba doi domni unguri chiar a se conzulta serios, prin ce modalitate s'ar putea împiedeca deşteptarea simţului naţional dintre »valachi«.

In sara de Anul nou sala considerabilă a hotelului orăşenesc era ticsită de publicul, ce aştepta cu multă impaciinţă desfăşurarea programului.

Punctul prim a fost »*Răsunetul Ardealului*« de Vidu, care deşi nu tocmai bine executat a plăcut publicului şi mai cu samă solo: »Codrule ce te mândreşti« a fost bine cântat din partea d-lui Rotar, calfă de pantofar. „*Răsunetul văilor*“, de Popoviciu, a fost mai bine predat de cor, dară solo putea să fie cântat cu o voce mai puternică şi mai românească. Mai bine a fost executat »*Triumful amorului*« de Gane, care a trebuit repetat. D-şoara Sidonia Şara, deşi bolnavă, a stors admiraţia întregului public prin vocea-i artistică si melodioasă, iară duetul cântat de d-şoarele Letiţia Şara şi Amalia Maior a fost de toată frumseţa; aplausele şi strigătele de »să trăiască« şi »cum a fost« nu mai încetau.

După aceea d-şoara Ana Maior îmbrăcată în mândrul nostru costum săliştenesc a declamat cu mult sentiment românescul „*Cântec*“ al d-lui Coşbuc.

A urmat comedia într'un act «*Sărăcie lucie*« de Iosif Vulcan, care a fost într'atât de bine predat, încât ţi se părea că nu diletanţi, ci actori joacă pe bină. Şi decoraţiile frumoase mult au ajutat la bunul succes al piesei.

Rolul principal l'a jucat d-şoara Silvia Şipoş, ca Veselina. A jucat atât de natural, atât de drăguţ, încât chiar şi în decursul vorbirii a fost des întreruptă de aplausele mulţimii. Acestei d-şoare i-se cuvine laudă şi pentru aceea, că a aplanat de multe ori certele ivite între corişt. D-l Eugen Sava, practicant de notar, a jucat escelent rolul său de amant al Veselinei ca Trăilă Liliac. Prin glasul de bariton a cucerit întreg publicul. Nebunul satului Viliga a fost d-nul Aurel Truţa, subcomptabil, care a produs foarte mult haz; mai cu seamă întâlnireai

*) Din cauza aglomerării materiei întârziate. — Red.

---

lemach, Laumedon, Aeneas ş. a. Unei tinere nemţoaice, crescătoarea copiilor lui, voia să-i dee numele de Hekabe, ceea-ce crescătoarea n'a vrut să primească. Copii lui se chemau Agamemnon şi Andromache. Astfel de greuruşi i-se puteau trece cu vederea omului mare.

De durerea lui de piept de odinioară nu s'a arătat nici odată, nici o urmă. Peste tot, pe lângă toată slăbiciunea lui trupească din tinereţe, prin mijloace de întărire şi gimnastică, şi-a însuşit o vânjosie corporală admirabilă. Pentru el nici o sarcină nu era prea mare, nici o vreme urâtă prea rea, nici un pericol prea ameninţător. Să şadă neîntrerupt patrusprăzece oare în şea, să lucre câte o jumătate de zi în arşiţa dogorâtoare, să doarmă pe câmp cu o peatră de perină... toate acestea erau pentru el o nimica toată.

Nici odată nu se apuca de un lucru însemnat, până nu-l cumpănea şi pregătea bine mai dinainte. In privinţa asta poate servi de model pentru toţi oameni. Câţi ani i-a trebuit, ca să-şi câştige mijloacele pentru ajungerea ţintei sale proprii! Unele umblete erau zadarnice, unele lucrări fără isbândă. Dar nici odată n'a pierdut curajul. ţinta sa finală, nici odată n'a pierdut'o din ochi... O singură clipă nu s'a abătut dela calea ce şi-a propus. In adevăr, o astfel de conştienţiozitate, prevedere şi stăruinţă, este vrednică s'o urmeze tinăr şi bătrân.

Şi apoi, ceea-ce a făcut, n'a făcut'o pentru sine. A făcut'o pentru binele obştesc al întregei lumi civilizate. Şi în ce formă şi prelucrare îngrijită i le-a oferit! De câte ori termina cu o perioadă de săpare şi căutare, cu îngrijire şi sârguinţă compunea după notiţele din ziarul său, un raport credincios şi lămurit, ca să dee lumei socoteală despre lucrarea sa, dar să şi instrueze şi înveţe totodată. Astfel au apărut un şir întreg de cărţi, pe cari le-a lăsat urmaşilor să tragă folosul şi învăţătură din ele. Ele vor rămânea ca document neperitor de binecuvântare, care a lăsat'o după sine acest rar bărbat ridicat din putere proprie.

Dar nici cât a fost în viaţă, n'a lipsit recunoştinţa şi apreciarea recunoscătoare a stăruinţelor lui. Impăratul Wilhelm I a lăsat să i-se scrie: I-ţi exprim mulţumita şi recunoştinţa mea deplină şi sperez, că vei fi norocos, în lucrările d-tale ştienţifice, neinteresate, a presta spre onoarea patriei asemeni servicii însemnate şi pe viitor.

Berlinul, alegându-l de cetăţean de onoare, îl împărtăşi de onoarea cea mai mare, ce o poate acorda el unui cetăţean. Oraşul Oxford îl investi cu demnitatea de Doctor în dreptul civil. Aceia, cari se îndoiau şi-l batjocoreau la început pentru stăruinţele sale, încetul cu încetul deveniră admiratorii lui cei mai însufleţiţi.

Târziu, la vrâstă înaintată, suferea durere cu o ureche, ale cărei începuturi se trăgeau de prin anul 1864, de care însă, în extraordinara sa stăpânire de sine, nu s'a plâns nici odată, prin care însă nici odată nu s'a turburat în lucrările şi cercetările sale. Cu toate acestea, la 1 Martie 1890 începu la Troja a patra săpătură. Boala însă se agravă cu încurând, încât acuşi îşi pierdu auzul cu totul şi trebuia să sufere dureri mari. Se constată, că boala provine din creşterea osului dela organul auzului, ceea-ce nu se putea vindeca, decât prin o operaţie grabnică. Operaţia o făcu profesorul Schwarze în Halle a S. la 13 Novembre. Cu toate că vestitul medic a trebuit să scoată din ureche mai multe bucăţi de oase, operaţia a reuşit foarte bine şi bolnavul a putut călători mai departe. Scăpat de dureri, ajunse la Paris deplin sănătos. O înrăutăţire repeţită a boalei îl sili se conzulte iarăşi un medic. Increzut în puterile sale şi împotrivindu-se pericolului, înştiinţa pe ai săi, că se va re'ntoarce în curând acasă şi grăbi la Neapole, ca să inspecteze cele din urmă săpături dela Pompeji. Abea ajuns aici, se bolnăvi de moarte. O aprindere din ureche se întinse până la creeri şi în curând şi-a pierdut conştiinţa. Moartea, pe care el o credea încă departe, puse capăt vieţii sale în 26 Decembre 1890. Vestea: »Schliemann a încetat din viaţă« străbătu în toată lumea civilizată ca un bocet de jale,... multe, multe inimi au fost cuprinse de durere amară şi doliu profund, sufletele tuturor însă, cari au urmărit străduinţele lui neobosite, cari s'au bucurat de învăţăturile gustate din cercetările lui, au fost cuprinse de jale dureroasă. Ştiinţa antichităţii pierduse pe reprezentantul ei cel mai valoros, pe apostolul cel mai credincios şi mai zelos.

Un amic vechiu şi fratele soţiei nemângăiate i-au dus cadavrul la Atena Acolo zace Dr. Schliemann în pământul rece al unei coline cu o poziţie foarte încântătoare, pe care si-o alese însuşi încă cu mult înainte pentru odihna sa vecinică. De asupra mormântului său însă se va ridica un Mauzoleu măreţ, care va arăta lumei, până în timpurile cele mai îndepărtate, locul unde odihneşte de munca sa un cercetător mare, un bărbat uriaş, ridicat din putere proprie.

— Fie-i ţărâna uşoară!

După »F. O.« *N. Petra-Petrescu.*

Din Ardeal.

— Amintiri. —

Prin anul 1886 mă aflam ca elev al clasei a şeaptea a liceului din Blaj.

Cu toate că Blajul este foarte mic

desperată cu vrăjitoarea satului Sanda (d-șoara Silvia Ternăveanu), a fost reușită. L'a și răsplătit publicul cu râsete necurmate. D-șoara Ternăveanu asemenea a produs multă voie bună imitând foarte natural timbrul vocii țigănești. D-l învățător Moldovan precum și d-l Dumitru Pașcu, ajutor de architect și-au jucat tot așa de bine rolurile.

C'un cuvânt teatrul a reușit peste așteptare, așa încât chiar și Sașii cari în fieşte care lună se produc cu piese teatrale, și-au exprimat plăcerea.

Mult a impus străinilor frumosul nostru port național, în care au fost îmbrăcate cele 40—50 persoane, cari au jucat teatru.

După reprezentațiune a urmat dans însuflețit până dimineața la 6 oare. I-ți era mai mare dragul să vezi pe meseriașii noștri crezuți perduți pentru națiune, cum chiuiau și se 'nsuflețiau.

In pauză li s'a dat coriștilor o cină, după carea harnicul protopop a ținut un prea frumos toast, mulțumindu-le tuturor și mai cu seamă meseriașilor, cari deși obosiți de munca grea de peste zi se prezentară cu adevărat zel în fieşte care seară la probe și arătându-le ce mult se poate face prin unire și cât de dezastruoasă este neînțelegerea și apoi însuflețindu-i la muncă cinstită și la iubire de neam și de țară.

Deși prețurile locurilor au fost prea mici s'a încasat suma destul de considerabilă de 440 cor.

Considerând greutățile cele multe, cu cari au avut a se lupta conducătorii între cari amintesc cu cu numele pe d-nii vrednici de laudă: Dr. Ioan Harșia advocat și Dem. Truța sub-jude reg. în pensiune, cred eu că ar fi o prea mare pagubă, ca să nu se edifice și mai departe pe fundamentul început, și chiar o lașitate dacă încă de acum nu s'ar gândi inteligența noastră de acolo la înjghebarea unei reuniuni de meseriași. Am văzut cu toții ambițiunea ivită în piepturile meseriașilor noștri după reușita producțiunii lor și aceasta ambițiune va fi un puternic stâlp a înființândei reuniuni.

Cu multă bucurie constat aceste porniri bune în Reghinul-săsesc...

Numai despărțământul »asociațiunei« din acel oraș nu face nici un spor, deși de aci ar trebui să înceapă curentul acesta sănătos. De altcum a observat-o aceasta și comitetul central al »Asociațiunii«, care sub No. 947—1907 *îndrumă despărțământul acesta să desfășure o activitate mai sistematică.* (A se vedea Nr. IV - 1907 din »Transilvania« pag. 216 în procesul verbal din 17 Octombrie 1907). Barăm de ar fi ascultată admonațiunea aceasta!

E vorba ca în Reghin să se înființeze cât mai curând și o reuniune de femei.

La lucru frați români și Dzău să vă ajute!

Unul dintre cei mai mici.

Jocul poporului din Serețel.

2 Februarie 1908.

Onorată Redacțiune!... Nu tocmai așa de mulți ani — s'a început la poporul țăran din ținutul nostru, a se ținea de datină, ca să-și facă câteva oare de veselie, vara ori iarna, toamna ori primăvara, — când, la acestea petreceri poporale vin și Români țărani de prin satele vecine — drept lătureni la joc.

O cunoștință aceasta; o convenire de veselie între frați de aceeași mamă și între Români de acelaș port, de aceleași datini și spirit vesel....

Un joc acesta țărănesc și un danț pitoresc:

— Un joc al poporului!...

Acest joc al poporului, nu se joacă însă fără vre-un folos oare-care. El se face în favorul bisericii, și se face în favorul școalei. Pe lângă folosul moral-național; pe lângă desfătare și voie bună; pe lângă convenirea frățească și românească, — se ajunge și la un folos material, care fiind în favorul și interesul unei instituțiuni de cult și moralitate, acest folos și câștig material, devine *»întru adevăr« — moral!...* Se obține, prin aceasta, acel element psichologic de viață, pe care Horațiu îl numește: *„Omne tulit punctum, qui miscuit utile, dulci“* (ars. poeti 343). (Pe românește: A câștigat totul acela, care știe s'amestece ce e folositor cu ce e plăcut sau dulce!)

Un atare joc țărănesc, împreunat și cu o *reprezentațiune teatrală* și cu cântece, a avut loc la 26 Ian. s. n. în spațioasa sală a școalei gr. cath. din Serețel, — o școală frumoasă și mare, ce au ridicat-o poporenii, puțini la număr, în acest loc.

— Atâția țărani și țărance; atâția feciori și fete; atâtea fețe clasice-romane; atâtea cămeși cu altițe la țărani — și atâtea cămeși mândre și cătrințe la țărance, — în cât nu-ți mai trebuia, să vezi alte mândrenii din altă lume și alte mândrenii din altă țară!...

Este gingaș »portul românesc«, din ținutul Bistriței și al Șieului; din ținutul Lechinții și al Bârgăului; e frumos și este grațios, când se reprezintă în toată frumuseța și puterea sa măiastră: In el nimic estravagant, nimic fasonat preste marginile conturei naturale; nimic bizar; e unul din cele mai curate și mai mândre, din întreg Ardealul...

Au fost, aci în Sărățel, mulți țărani — și pentru Nedeia lor a fost mică, localitatea de școală — altfel destul de mare! Ei au venit, rând pe rând, curgând, curgând din satele vecine, ca să se veselească râzând din inimă, la reprezentarea piesii poporale: »*Tinerețe-Nebunețe*«, pe care junimea țărană din loc, feciori și fete, ca în prima încercare, au jucat'o destul de bine dimpreună cu dialogul: »*Bărbatul și Muierea*«, de G. Cătană și cântecul: »*Cojocul blăstămat*«, în ziua de 26 Ianuarie st. n., la 7 oare sara.

Succesul moral și material al acestei petreceri poporale, este a se datori învățătorului confesional, care a instruat tinerimea cu zel și diligință; prin ceea-ce s'a arătat, că și în alte comune se poate face tot astfel, unde vor fi atari învățători cu zel și doritori de deșteptarea poporului nostru.

Această »Petrecere« a adus un venit curat de peste 80 coroane, cu cari se vor mai potoli multe, din multele lipse și recerințe zilnice, — cu cari deja să luptă străbunul și bătrânul nostru popor român.

†

Din Dêrste.

— *Balul pompierilor.* —

Faptul, că acest ziar totdeauna a dat loc chestiunilor de interes general, mă îndeamnă să iau peana în mână spre a vă da unele amănunte câștigate cu ocasiunea aranjării petrecerii pompierilor români din comuna noastră.

Se luase notă, la timpul său, în »Gazetă« despre balul pompierilor arangeat — conform anunțului — în sara de Bobotează din acest an, și care anunț zicea între altele că, petrecerea va fi de *caracter național român.*

Petrecerea a fost cercetată de un număr frumos de asistenți, luând parte și un grup de studenți brașoveni, pentru a gusta câte-va momente din plăcerea acelei sări. Pe la oara 6 și câte-va minute seara s'a început jocul destul de animat, când toți participanții păreau că trăesc într'o atmosferă dulce românească.

După câte-va oare de bună disposiție sufletească, dat ne-a fost însă a auzi cântându-se și a vedea jucându-se un »*csárdás*« sdruncinat, care te făcea să crezi, că ești în vre-una din piețele Seghedinului sau Torontalului. Indignare putea-i ceti pe fețele tuturor acelora, în cari n'a adormit încă sentimentul conștiinței de sine.

Această mașteră dorință — de a se cânta și juca »csárdásul« a fost a d-lui *Nicolae Bârsan* fost cantor pe vremuri... care cu mâna proprie a compus ordinea de dans, nesfiindu-se a împestrița programul cu 2 jocuri streine.

O parte din publicul asistent rând pe rând se îndepărtă spre casă spre a nu mai fi martor la astfel de scene, ce nu se puteau concorda cu pretinsul caracter național românesc al petrecerei.

Comuna noastră Dêrste, este comună pur românească și ca atare elementul românesc este și trebue se fie predominat în toate afacerile de interes social. Conducătorii naturali ai acestei comune s'au silit totdeauna a sădi în popor sentimentul bogat în fructe al păcii, bunei înțelegeri, al împlinirei datoriei sale, al afirmării sale ca popor român, dar durere, că oameni mici la suflet tind a paraliza aceste nisuințe.

Nu pot retăcea un pasagiu din raportul scris de un necunoscut, din incidentul arangerii unei producțiuni »*Din Poiana-Mărului*«, apărut nu de mult în »Gaz. Trans.«, care începe așa: »Viața socială s'a mutat cu de-abinele dela orașe la sate, care fapt îl putem înregistra numai ca un simptom îmbucurător în viața culturală a neamului nostru. Jurnalistica este cel mai bun și mai puternic mijloc pentru a ținea sus causa comună a poporului nostru, și pressa noastră e datoare a o face aceasta cu atât mai vârtos, cu cât fibrele vieții românești tind — *pe alocurea* — a se destrăma din trâmba frumosului național«.

Bine rumegate sunt cuvintele acestea și pline de adevăr, după-ce în comune din jurul Brașovului vedem, că se întâmplă casuri, ca cel mai sus descris — rușine să le fie!

Participantul.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 6 Februarie. Curtea de cassație a aprobat sentința curței cu jurați din Cluj, prin care d-l *Teodor Păcățianu*, redactorul „Telegrafului Român“, *a fost condamnat la 10 luni închisoare*, pentru agitațiune contra ideii de stat maghiar.

Viena 6 Febr. Din diferitele centre sosesc telegrame anunțând *asasinarea noului ministru de războiu Mathias Nunes.* Confirmarea oficială lipsește până acum. Nunes a fost colonel în artilerie și directorul arsenalului din Lisabona. El trecea drept militar foarte priceput și foarte cult.

Berlin, 6 Februarie. Corespondentul din Lisabona al ziarului „Vossische Zeitung“ anunță că Sâmbătă seara pe la orele 7 s'au auzit o serie de împușcături în apropierea cazărmei regimentului 16 infanterie. Se trăgeau aproximativ 60 de împușcături pe minut. Câteva minute mai târziu s'au auzit o serie de împușcături și în apropierea cazărmei de artilerie. Ambele regimente au refuzat să pornească contra mulțimei răsculate din oraș. Se crede că au fost executați numeroși soldați răsculați și că ar fi avut loc ciocniri între trupe. Situația este cu mult mai gravă decât se poate telegrafia, deoarece cenzura oprește telegramele.

Lisabona 6 Febr. In biblioteca orașului s'a descoperit un *depozit de pumnale, revolvere și puști.* In apropierea cazărmei s'a descoperit un *mare depozit de bombe.*

Lisabona, 6 Februarie. Autoritățile polițienești cari sunt acuzate că prin neglijența și nepăsarea lor ar fi contribuit la gravele evenimente de Duminecă, se scuză arătând vecinica nepăsare a regelui care de câte ori i se atrăgea atenția să se cruțe și să fie cu mai multă băgare de seamă, răspundea: „Lăsați-mă în liniște! In timp de pace nu se poate întâmpla decât aceea ce trebue să se întâmple“. Din această cauză a demisionat și șeful poliției Leina.

Lisabona, 6 Februarie. S'a stabilit identitatea a doi atentatori: unul se numește Manuel Buica, celalt Luiz Alfredo Dacosta, fost casier. Primul a ucis pe rege, Dacosta a omorât pe prințul moștenitor. Cel de al treilea atentator este necunoscut.

Petersburg 6 Febr. Generalii Stoessel, Fock și Reuss, cari au fost condamnați la moarte în procesul predărei Port-Arturului, vor fi probabil agrațiați. Generalul Smirnow a fost condamnat la 10 ani închisoare.

---

un sat nu alt-ceva, totuși din causa tinerimei studioase este plin de viață.

Câte-va domnișoare, cari erau pe acel timp în Blaj să aprovisionau de cu vară cu dulceață și cu vișinată, că îndată ce se deschideau școalele, ele erau ocupate Duminicile după prânz cu primirea de visite din partea teologilor și studenților din clasele a șaptea și a opta gimnazială.

Acest obiceiu (un fel de conditio sine qua non) era înrădăcinat în tinerimea din Blaj așa că acel, care nu făcea visite era desconsiderat, și deci trebuia fiecare să se supună regulamentului studențesc, de aceea fie-care cet'a broșurica: »Codul manierelor elegante« ca să nu se compromită, că acele câte-va domnișoare din Blaj erau de tot meștere în ce privea conversația cât și în ce privea primirea musafirilor, de aceea acela care făcea pentru prima dată visită, se prepara mai habitir ca pentru un examen.

Prima Duminecă din luna Octomvrie 1886 era hotărâtă pentru visita lui Valeriu O. ficiorul popii din Ucea de jos, trăsnil'ar crucea de sus, că ne-a făcut de râs?

Ce făcuse omul meu? Incă din ajun a venit la mine și m'a rugat să-l însoțesc dimpreună cu un alt coleg, că primele visite să fac de obiceiu cu însoțirea a doi prietini, cari au trecut prin acel purgator, cum numeau novicii visitele.

Colegul nostru Valeriu ne-a spus că domnișoara, căreia are să-i facă prima visită este »Mariți V.« pe care tinerimea din causa volumului ei o poreclea »Domnișoara Lepedeu«, pe aceea domnișoară o cunoaște mai bine, că ieri aflându-se din întâmplare la gară i-a dat ajutor la scosul mașinei de cusut, a doua mașină de cusut la domnișoarele din Blaj.

Am consimțit și l'am așteptat îmbrăcați Duminecă la ora două când și sosește gata de visită cu redingotă lungă împrumutată dela teologi ca mai toți, cari ajung în categoria lui, cu cravată neagră și cu mănuși cum a dat Dumnezeu.

Il primim ca pe un prietin, sucim câte o țigară și plecând, facem o mică stațiune la Băcănia lui Traki din colț unde prindem curaj cu câte 2 pahare de vin și ne strecurăm frumos pe strada Plăcintelor până la poarta Mariței.

Aci am mai dăscălit odată pe colegul Valerie punându-i în vedere că trebue să sărute și mâna domnișoarei, să se recomande spunându-și numele și în care clasă se află. Toate bune, dar cu sărutatul mânei nu s'a putut împăca colegul nostru. El zicea: »înțeleg să sărut mâna metropolitului Vancea, dar domnișoarei Lepedeu 'mi este cam peste mână, dar in urma stăruinței noastre a trebuit să cedeze și luându-și inima în dinți a pus mâna pe clanța ușei și noi dela spate împingându-l am ajuns în salonașul de primire unde domnișoara Lepedeu încerca mașina de cusut, acum nu știm, încerca anume mașina s'au poate numai a voit să ne arate, că are mașină de cusut și prin așa ceva să-și scoată în evidență hărnicia și poate chiar bunastare materială, că pe acele vremuri o mașină de cusut la o casă se considera ca o raritate.

Destul că cu chin, cu vai colegul Valerie a ajuns la destinație, se văzu in fața domnișoarei Lepedeu plin de sudori și roșu ca racu la obraji, pare că era la examenul de maturitate, noi la spatele lui abia puteam să ne ținem râsul.

Il vedem că se face în forma covrigului fiind lung și domnișoara Mariți mică, prinde mâna domnișoarei o sărută și șterge cu fruntea unde a sărutat, bună oară cum fac țăranii, când sărută mâna preoților, își spune numele și ocupă un loc pe unul din scaunele din jurul mesei. Pe colegul meu dela spate l'a umflat râsul când a văzut cum sărută Valeriu mâna, dar domnișoara i-a reparat nedibăcia zicându-i: »da glumeț mai ești domnule Valerie«, ne-a servit cu dulceață în care timp Valeriu puse mâna pe albumul cu poesii, care era nelipsit de pe masa fie-cărei domnișoare, și pe repezeală îi scrie următoarele:

„Mă duse-i la mândra mea
Și-o găsii c'o iie rea
Cea mai bună si-o cârpea
Să meargă la joc cu ea.

S'a început conversația în care colegul Valerie spunea domnișoarei, că o soră a lui este măritată cu popa din Cârța, care fiind mic și dânsa sdravănă ca el, mai în toată ziua îl ia la păruială și l'a făcut de se poartă ca o fată mare, la cârciumă nu merge decât în ajunul bobotezei cu »Iordanul«.

Am avut noroc, că au venit în timpul acesta alții în visite și noi ne-am luat adio, că altcum ne făceam de râs; bine că nu a deschis domnișoara albumul că nu știu ce s'ar fi putut întâmpla, tatăl ei fiind tamburul pompierilor din Blaș.

La școală dimineața toți colegii ne-au întâmpinat cu:

»Dar bine mă, să vă bateți joc de biata fată în așa mod nu este frumos, trebue să siliți pe Valeriu să se ducă să-și ceară scuze, că e prea mare blam pe biata fată, pot fi bune glumele lui Valeriu, dar nu și-au avut acolo locul.

Ne-am pus acum cu toții pe lângă Valeriu, ca să meargă să-și ceară scuze, la început trăgănase dar în fine s'a dus și ce-a făcut sau pățit nu știm, dar atâta știm, că de era pe vremea aceea vre-un automobil în Blaj nici cu acela nu l'ai mai fi putut duce la vre-o visită.

5/I 908. *De sub Surul.*

ECONOMIE.

Sfaturi de-ale bucătăriei pentru femeile econoame.

Urez spaniol (şi ca mâncare de post.) 125 grame de urez, îl opăreşti mai întâi cu apă fiartă, pe urmă îl speli bine în apă rece. După aceea îl pui să fiarbă într'o jumătate de litră de apă cu zama dela 2 lămâi, cu 100 grame zahăr şi cu 3 deci de vin să fiarbă la foc. După ce e fiert îl laşi să se răcească şi îl aşezi frumos cu vîrful pe o farfurie şi îl garniseşti cu mere fierte date prin sită şi îndulcite.

O cremă uşoară. Într'o jumătate de litră de lapte se pune 20 bucăţele de zahăr (pisat), 8 ouă întregi, o bucăţică de vanilie. Toate acestea se amestecă bine la olaltă, pe urmă pisez 4 bucăţele de zahăr şi pui praful aşa simplu pisat într'un vas aşa de mare, care să cuprindă bine cantitatea de lapte amestecată de mai înainte, aşa încât să mai rămână şi de vre-o două degete loc până la margine. Acest praf de zahăr pisat îl prăjeşti mai întâi pe maşină păn se face rumeni, pe urmă pui toată cantitatea de lapte peste zahărul rumenit şi pune vasul acesta cu un capac peste el într'alt vas cu apă fiartă în cuptor, dar aşa că fierbând apa să nu între în cremă. După un cias se poate încerca crema cu un ac de împletit ciorapi, dacă e gata acul cu care o înpungi rămâne uscat, dacă nu e gata iese mângit afară. Dacă e gata să răstoarnă şi se serveşte rece la masă.

Pandispan. Baţi opt ouă întregi cu bătătorul de spumă cu 35 deka de zahar pisat într'o căldăruşe cam la marginea vetrei (dar nu pe foc, numai să fie la căldură) cam ½ oară, dar ţapăn. Pe urmă când vezi că se umflă, pui înăuntru 2—3 linguri de făină pe care însă numai prin sită o slobozi peste zahărul bătut, pentru-ca să nu se facă gogoaşe. Ungi pe urmă bine o tavă de plăcintă, o înfăinezi şi torni amestecătura înăuntru. Pe timpul poamelor, se pot spăla cereşi sau vişine şi presară aluatul în tavă cu acestea. Să se coacă la un foc bunicel.

Coch de smeură. Fierbi 30 dekagr. de zahăr într'un ¼ litru de apă până se îngroaşe, pui pe urmă în acest zahăr topit 30 dekagr. de smeură, pe care ai dat'o mai întâi prin sită. Această amestecătură o mai laşi să fiarbă mestecându-se mereu până ce se îngroaşe şi aceasta, atunci o iei dela foc şi o laşi să se răcească. In timpul acesta freci 8 dekagr. de unt proaspăt până se face ca o smântână, pe urmă pui înăuntru 6 gălbinuşe unul câte unul şi le mesteci mai departe adaugi şi 15 dekagr. de migdale pisate, 2 linguri de franzelă rasă, pe care o umezeşti puţin cu niţel lapte. Smeura de mai înainte şi spuma dela 6 ouă, le amesteci uşor. Ungi o formă cu unt, o presari cu franzelă rasă sau cu făină, pui amestecătura înăuntru şi o coci, sau pui forma într'o oală mai mare cu apă şi o fierbi în aburi.

Tortă de mere. 125 grame unt, 125 grame zahăr, 125 grame făină, 3 ouă, 1½ linguriţă de praf pentru prăjituri (acest praf se găseşte în toate băcăniile), 2 farfurioare pline de lictar de mere, ½ litră de smântână după lapte nefiert.

Se mestecă untul bine până se face spumă, adaugi tot câte puţin din zahăr la el, gălbinuşurile de ou şi pe urmă făina în care amesteci praful de prăjituri, la urmă spuma dela 3 albuşuri. Din aceasta amestecătură coci 4 plăcinte într'o tavă rotundă, (cocându-le câte 5 minute). După ce s'au răcit le ungi cu lictarul de mere care trebue să fie îndulcit după gust şi în care amesteci puţintică zamă de alămâe. Pui toate plăcintele una peste alta şi pui deasupra smântâna dulce bătută spumă şi puţin îndulcită pe deasupra.

Asigurarea vitelor.

Cetim în »Tovărăşia« din Orăştie:

Dela adunarea generală ţinută a treia zi de Crăciun la Orăştie, care a înfiinţat tovărăşia de asigurare a vitelor, — necontenit primim înştiinţări singuratice pentru asigurări de vite. Tuturor fraţilor ce ne-au înştiinţat, că doresc să-şi asigure vitele, le răspundem, că tovărăşia noastră după aprobarea statutelor, numai atunci îşi va începe lucrările (va plăti pagube), când va avea înscrisă o grupă de cel puţin 3000 capete de vite cornute, în sumă de cel puţin 1 milion cor. Mai târziu va face şi grupe mai mici.

Prin urmare: rugăm pe toţi cei-ce doresc să-şi asigure vitele, să îndemne în satul ori în oraşul său, ca să se înscrie de-odată cât mai mulţi membrii şi să ne împărtăşească de-odată numele cât mai multor membrii. Condiţiile şi taxele ce sunt a să plăti — le-am spus în numărul 2 al »Tovărăşiei«. Iar cui ne cere prin o simplă carte postală adresată sau redacţiei »Libertăţii«, sau d-lui V. C. Osvadă în Hunedoara, — îi trimitem cu plăcere tipărituri pentru liste de membri şi liste pentru înscrierea de vite, — pe care apoi va avea să le umplă cu cât mai multe înscrieri.

Inştiinţările singuratice de altcum încă le luăm în socoteală — dar numai după-ce vor fi plătite primele taxe obligate.

Taxele sunt: 1) 50 fileri taxa de înscriere (odată pentru totdeauna) după fie care 100 coroane preţ de vite asigurate. 2) Câte 5 fileri pentru fie-care 100 cor. preţ de vită asigurată, ca taxă pentru primul caz de nenorocire. 3) Câte 1 coroană pentru fie-care quotă de câte 4 coroane, ce e a să subscrie de fie-care membru şi anume: 1 quotă à 4 coroane, după fie care 1000 coroane preţ de vită asigurată. Quotele sunt a să plăti în vreme de patru ani.

Răspunderea şi plata pentru pagube să poate urca, în cel mai rău caz, numai până la $5\frac{1}{2}\%$ a preţului asigurat; — d'aici înainte să plătesc cazurile prin reasigurare.

La asigurare numai vite cornute, de peste şase luni să primesc.

Dări de seamă şi mulţumite publice.

Cu ocasiunea Concertului şi Convenirei colegiale împreunate cu teatru şi dans, ce s'a arangiat din partea »Corului bisericei Sfintei Adormiri din Braşovul-vechiu«, în ziua de Bobotează, 6/19 Ianuarie a. c, în sala Hotelului »Central« No. 1 din loc, au binevoit a contribui cu ofrande următorii Prea Stimaţi Domni şi Prea Stimate Doamne:

I. Inainte de producţiune au contribuit pe lista No. 1. Mult St. D-nă Elena Popoviciu 5 cor., Mihai Popoviciu 5 cor., Dr. Nicolae Mănoiu, advocat 3 cor., Dr. Ioan Moşoiu, adv. 4 cor., D-na Euphemia Kertsch 2 coroane, N. N. 2 coroane, G. Duşoiu, arhitect în Braşov 3 coroane, N. N. 2 coroane. Vasilie Voina, protopop 2 coroane, N. N. 2 cor., Dr. Venter 2 cor., N. N. 1 cor., Nicolae Mihăilă 5 cor., Dr. C. Lacea, profesor 1 cor., Bebi Chicomban 1 cor., George Furnică 2 cor., George Mercheşan, cantor 50 bani, Nicolae Furnică 40 bani.

II. In seara de Producţiune la cassă pe lista No. 2. au binevoit a contribui peste taxa de întrare următorii Prea Stimaţi Domni şi Doamne: Elena I. Săbădeanu. patroana »Reun. Femeilor române« din Braşovul-veahiu 5 cor., Familia Florea Preşmereanu 7 cor., Dumitru Căpăţină, preşed. 4 cor., Ioan Voicu, măestru 2 cor., Ioan Balea, epitrop 1 cor., P. Pavel, croitor militar 2 cor., Emil Maximilian, teolog 2 cor., Cand. Muşlea, învăţător 1 cor., Neculae Marica 1 cor., Mihaiu Rusu, jude de tribunal în pensiune 2 cor., Nicolae Căpăţină 1 cor., George Vişia, serg.-major 1 cor., Vasilie Micu 1 cor., Dumitru Belescu (Sinaia) 80 bani, Gligorie Popescu (Sinaia) 80 bani, George Măzgărean 40 bani, Ivan, serg.-major 40 bani, Bartha, filler 30 bani, Alecsandru Suru, veterinar 40 bani.

Cu totul au întrat 425 cor. 70 fileri, din care substragându-se cheltuelile totale de 220 cor. 26 fileri a rămas un venit net de *205 cor. 44 fileri* adăugându-se la fondul Corului.

Ne împlinim sfânta misiune, când ţinem şi de astădată ca în numele Corului bisericesc a exprima cele mai călduroase mulţămiri Prea Stimaţilor Domni şi Doamne, cari din iubire adevărat creştinească ne au oferit şi cu ocasiunea acestei producţiuni frumoasele şi neîntrecutele Dumnialor contribuiri.

Exprimăm deosebită mulţămită Mult stimatelor Doamne *Elena Săbădeanu*, patroana reun. femeilor române din Braşovul-vechiu, *Maria Ios. Maximilian*, presidenta şi *Elena D. Căpăţină*, cassiera reun. precum şi întreg biroului reuniunei, pentru onoarea şi dragostea arătată prin participare la care cu bucurie trebue să constat insufleţirea şi iubirea de neam, cu care îşi petreceau în mijlocul poporului.

Primească cea mai călduroasă mulţămită Domnii: *George Vişia*, sergent-major de infanterie şi colegii D-sale pentru venirea într'ajutor cu scrierea notelor pentru coruri în voci, şi prin care au înlesnit ridicarea cheltuelilor fără de a pretinde nici cea mai mică parte în bani.

In genere aducem tribut de mulţămită Domnilor *Ioan Balea*, epitrop şi *Ioan Voicu*, măestru pentru ajutoriul oferit la vinderea biletelor în seara de producţiune, şi în fine tuturor sprijinitorilor şi ajutătorilor din loc şi din afară ai acestui Cor adevărat românesc.

Braşov, în Ianuarie 1908.

Dumitru N. Căpăţină, pres. — *D. Noianu*, cassarul corului.

Dumitru Jaliu, secr. corului.

*

La petrecerea teatrală-muzicală din Sighişoară, aranjată de tinerimea adultă în 26 Decembre anul trecut st. v. (a doua zi de crăciun) au binevoit a suprasolvi următorii P. T. Domni:

Dimitrie Moldovan, protopop 1·60 coroane, Ioan Muntean, paroch Sighişoara 2 cor., Ioan Pulca, paroch 1 cor., Onoriu Sas, paroch Danoş 2 cor., E. Florea, inv. 2 cor., N. Urdea, N. Rondolean 60 bani, Olber 20 bani, Z. Colcer 1 cor., N. Chetan, I. Varga, N. N. câte 1 coroană, N. N. 80 bani.

In total s'au incassat 246 cor. din care substragându-se spesele de 216 coroane, rezultă un venit curat de 30 coroane, cari s'au depus spre fructificare în scopul facerii unei scene stabile.

Tuturor acestor domni marinimoşi precum şi acelora, cari au binevoit a participa la petrecere li se exprimă şi pe această cale cele mai vii mulţumiri.

Sighişoara, 25 Ian. 1908 st. n.

Ştefan Garoiu, inv.-cassar.

*

La concertul, împreunat cu teatru şi joc, aranjate în Reghinul săsesc, în ziua de anul nou c. de către tinerimea română, mai ales meseriaşi de aici, au fost cu totul: încassări 448 cor., cheltueli 298 cor., deci un venit curat de 150 cor., pe lângă de tot marele câştig moral! Suprasolviri s'au primit dela următorii: D-na Silvia Comşa cu soţul Ionel, din Selişte, 10 cor., d-l Dr. Ioan Harşa, Reghin 4 cor., D-nii Dr. Aug. Cheţian, L. Grecul, din Reghin şi N. N. câte 3 cor., Ioan Ghidiu, Meşterháza, George Moldovan şi Alex. Târnăvean, Reghin câte 2 cor., asemenea şi Nic. Petru, Gorghiu, Klein M. şi Adlef, Reghin câte 1·40 cor., Iuliu Grama, Chiberiul de sus, 1 cor., Isidor Pop, Reghin 80 bani. Aurel Dumbrava, Hibic şi Ios. Prágai, Reghin câte 40 bani.

In numele comitetului aranjator exprim şi pe calea aceasta cele mai călduroase mulţămite tuturor sprijinitorilor şi îndeosebi marinimoşilor suprasolvitori, înşiraţi aci, graţie cărora s'a pus deja bază fondului dorit pentru aranjarea de concerte şi teatre româneşti independente în acest oraş cu o menire aşa de frumoasă în viaţa unui ţinut aşa de mare românesc, lipsit de alt centru cultural şi economic.

Reghin, la 25 Ianuarie 1908.

Arilon M. Popa, protop. gr. cat.

MULTE ŞI DE TOATE.

Rămăşag interesant.

In zilele trecute s'a făcut un rămăşag curios între Florio, sportsmann din Sicilia şi Willer, aeronaut italian. Ambii, oameni bogaţi s'au înţeles, că fiecare îşi va comanda o maşină de sburat, şi cu aceea vor înconjura în sbor — înainte de 31 Decem. 1908 — locul în formă de elipsă al curselor de automobile din Palermo. Preţul rămăşagului este o sută de mii de lire, pe care o va câştiga cel, căruia îi succede încercarea. Dacă la amândoi le va succede, învingător se va privi acela, care va face drumul amintit în timpul cel mai scurt. Cei doi bogătaşi, Sportsmanni se pregătesc să se i-a la întrecere cu maşini de sburat, din a căror construcţie nici un cuiu nu e încă gata.

*

Cel mai mare organ al lumei.

Cel mai mare organ al lumei se află în Sidney, în Australia La început a fost destinat pentru expoziţie din Saint-Louis, iară de aici a fost dus în Australia. Are cu totul o sutăpatruzeci diferite registre şi zece mii fluere. Uriaşul organ constă din 5 organe deosebite, la cari se poate cânta separat la fiecare. Dacă e în lucrare întregul aparat, el are lipsă de 5 organişti şi în astfel de cazuri se nasc curente de aer aşa de puternice, încât trebuesc deschise ferestrile, căci altfel s'ar sparge. Intreagă construcţie de altfel lucrează cu ajutorul electricităţii. Spesele pregătirei şi construcţiei. au fost în total cinci sute mii de coroane.

„ALBINA" institut de credit şi de economii

Filiala Braşov.

Conspectul operaţiunilor în luna lui Ian. 1908.

Intrate:

Numerar cu 1 Ian. 1908.	Cor.	41,202 83
Depuneri spre fructificare	„	228,738·23
Cambii rescumpĕrate . .	„	425.128 80
Conturi curente	„	69,771·48
Imprumuturi pe efecte şi alte imprumuturi . . .	„	16,982·18
Imprumuturi pe producte .	„	—·—
Monetă	„	7,963 90
Comisiuni, cupoane şi efecte	„	43 934·94
Banci	„	220 467·93
Interese şi provisiuni . .	„	24,771·78
Diverse	„	293 730·01
	Cor.	1 372,692 08

Eşite:

Depuneri spre fructificare .	Cor.	281,835·89
Cambii escomptate . . .	„	443 452·—
Conto curent	„	18 368 80
Imprumuturi pe efecte şi alte imprumuturi	„	26,379 —
Imprumuturi pe producte .	„	—·—
Monetă	„	8,396 65
Comisiuni, cupoane şi efecte	„	43,379·46
Interese şi provisiuni . .	„	584·36
Spese şi salare	„	7,831·34
Banci	„	420,566·11
Diverse	„	91.585·20
Numerar cu 31 Ian. 1908	„	30.313·27
	Cor.	1.372,692 08

Dr. Nicolae Vecerdea
dirigent.

Iosif Oncioiu, contabil. — **Ioan Murăroiu**, cassar.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Responzabil pentru Redacţiune: I. Lupan

„ŞINCANA“,

institut de credit şi economii, societate pe acţiuni în Ó-Sinka (Şinca-veche).

CONVOCARE.

Domnii acţionari ai institutului de credit şi economii „ŞINCANA“, societate pe acţii, în Şinca-veche (Ó-Sinka) se învită la

I-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea în **Şinca-veche, la 23 Februarie 1908,** st. n. la 1 oară p. m. în localul băncii.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt:

1. Alegerea a doi acţionari pentru verificarea protocolului adunării generale şi a unui notar.
2. Raportul direcţiunei şi a comitetului de supraveghiare asupra anului de gestiune 1907, şi darea absolutoriului.
3. Distribuirea profitului curat.
4. Alegerea membrilor în direcţiune.
5. Completarea comitetului de supraveghiare la eventuală abzicere a vreunui membru.
6. Modificarea §-lui 67 din statute conform scriptei tribunalului reg. cu Nr. 5727—906.
7. Statorirea marcelor de prezenţă pentru membrii direcţiunei şi a comitetului de supraveghiare.

Şinca-veche, la 22 Ianuarie 1908.

DIRECŢIUNEA.

Bilanţ încheiat cu 31 Decembre 1907.

ACTIVE:	Cor.	fil.	PASIVE:	Cor.	fil.
Cassa în numărar	6037	26	Capital vărsat	53790	—
Cambii escomptate	252659	—	Depuneri spre fructificare	170799	29
Mobiliar 1038 40			Reescompt	32260	—
10% amortizare 103·90	934	50	Interese transitorii	5232	—
Efecte	500	—	Posturi transitoare	1412	47
Cont curent	8955	80	Profit curat	5592	80
	269086	56		269086	56

Contul Perdere şi Profit cu 31 Decembre 1907.

DEBIT:	Cor.	fil.	CREDIT:	Cor.	fil.
Interese la depuneri	8272	81	Interese dela cambiile escomptate	20230	60
„ „ reescompt	2614	65	„ „ capital de acţii	704	70
10% amortizare din mobiliar	103	90	Venite dela realităţi	646	62
Salare	1586	93	Interese de cont curent	146	48
Dare la depuneri	827	93			
Spese de fondare	204	09			
Spese curente	1249	29			
Chirie	276	—			
Dare directă şi arunc comunal	1000	—			
Profit curat	5592	80			
	21728	40		21728	40

Şinca-veche, în 31 Decemvre 1907.

Ioan Fĕtu m. p. preşedinte. *Iacob Bălan* m. p. cassar. *Vicenţiu Dîmboiu* m. p. contabil.

DIRECŢIUNEA:

Ioan Fulicea m. p. *David Chiuşdea* m. p. *Iosif Herţiogea* m. p. *Petru Bărbat* m. p.
Nicolae S. Popa m. p. *Sergiu Bârsan* m. p. *Heronim Morariu* m. p. *Filimon Bălan* m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghere am examinat Contul prezent şi l'am aflat în deplină consonanţă cu registrele cari au fost purtat în ordine.

Emiliu Poppu m. p. preşed. com. de suprav. *Dr. Hariton Pralea* m. p. *Eustahiu Crişian* m. p.
Stefan Quasnovsky m. p. *Ioan Bârsan* m. p.

Propunerea Direcţiunei

referitoare la împărţirea profitului curat.

1) 5% dividendă la acţionari	3500·—
2) 10% Fondului de rezervă	209·28
3) 2% Funcţionarilor	41·84
4) 10% Membrilor direcţiunei	209 28
5) 10% Scopuri filantropice	209·28
6) Remuneraţie preşedintelui	200·—
7) Supradotaţie fond. de rezervă	1223·12
Cor.	5592·80

Direcţiunea.

„Gazeta Transilvaniei" cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria, de pe parcul Rudolf şi la Eremias Nepoţii.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.